

Posam. šte. Din -75,
četrtkova in sobotna
številka Din 1.50 :-:

"TABOR", izhaja vsak dan, razven
nedelj in praznikov, ob 18. uri z
datumom naslednjega dne. Stane
mesečno po pošti 10 Din, za ino-
mestno 18 Din, dostavljen na dom
11.50 Din, na izkaznice 10 Din.

"NARODNI LIST" (četrtkova šte.
Tabora) se naroča kot tednik
in stane mesečno 2 Din, četrt-
letno 6 Din, polletno 12 Din,
celoletno 22.50 Din.

Naročnina se plačuje v naprej.

Poslani plačana v gotovini.

TABOR

(NARODNI LIST)

Posam. šte. Din -75,
četrtkova in sobotna
številka Din 1.50 :-:

UREDNIŠTVO "Tabora" in
narodnega lista je v Mariboru, Ju-
ričeva ulica 4, I. nadstropje. —
Telefon interurban šte. 276. —
Rokopisi se ne vračajo.

UPRAVA je v Jurčičevi ul. št. 4,
prilijže desno. — Telefon št. 24.
ŠHS poštno-šek. račun za "Tabor"
11.797, za "Narodni list" 12.853.

Na naročila brez denarja se ne
ozira. Inzeratne cene po dogovoru.

Leto: IV (II).

Maribor, četrtek 18. januarja 1923.

Štev: 13 (3).

Jugoslovanskemu narodu!

Volilni proglas Demokratske stranke.

Beograd, 16. januarja. Danes je
bil objavljen sledeči proglas demokrat-
ske stranke:

V tem usodnem trenutku, ko je naša
država pahnjena v težko moralno in
politično krizo, v tej opasni situaciji,
v kateri se reakcija proglašala za naj-
večjo srečo naroda, stopa demokratska
stranka s pričujočim pozivom v borbo
v znamenju načel, od katerih sta vedno
prihajala spas in obnova naše družbe.
Obrača se k vsemu našemu demokrat-
skemu narodu, pričakujoč od njega
zaupanje pri volitvah. Ona smatra za
svojo sveto dolžnost, da mu pojasni tu-
di kar je doslej delala in pove, kaj bo
delala za naprej. Ta proglas je iskrena

izpoved prečesti in častna beseda
za bodočnost.

Kot edina stranka, ki drži vsa ple-
mena, vse vere in vse sloje v državi,
je bila ustanovljena demokratska
stranka za vzvišenim idealom narodne
edinstva, politične svobode, držav-
ljanske enakosti in gospodarskih pra-
vic. S temi ideali je ona stopila v prvo
volilno borbo in dosegla popolno zau-
panje v najširših slojih našega naroda.
Tem idealom je ostala zvesta v težkih
razmerah, v katerih se je nahajala ves
čas svojega dosedanjega delovanja. S
svojim sodelovanjem pri sprejetju vi-
dovdanske ustave je dovršila demo-
kratska stranka

veliko delo narodnega ujedinjenja.

Šele ko je bila vidovdanska ustava
sprejeta, je postala naša država dejan-
sko pravna država, v kateri je edinstvo
naroda popolnoma izvršeno v enem
vladarju, eni vladi in enem zakonodaj-
nem telesu. S tem, da je vidovdanska
ustava zbrala v popolno celoto vse
raznorodne in posebne ustanove, ki jih
je s svojo politiko razdvajanja ustvari-
la in vzdrževala bivša Avstro-Ogrska
je povlekla brazdo, po kateri se ima
kretati vse življenje našega naroda.

Po prizadevanju demokratske
stranke

so bili sprejeti glavni osnovni zakoni,
ki izhajajo iz ustave: o državnem sve-
tu, o glavnih kontrolah, o obliki uprave,
o volitvah narodnih poslancev in sprejet
je bil v narodni skupščini tudi prvi
državni proračun. Na ta način je de-
mokratska stranka delala na to, da u-
trdi pravne temelje državi Srbov, Hr-
vatov in Slovencev, ki je bila ustanov-
ljena s krvjo in nadčloveškimi napori
najboljših sinov našega naroda. Politi-
čno delo demokratske stranke je bilo
neprestano usmerjeno na to, da se pre-
preči opasne skrajnosti, na prvem
mestu one, ki rušijo in uničujejo vse,
kar je doseglo s silnimi ljudskimi napa-
ri in požrtvovalnostjo. To je predvsem
hujskanje mase od spodaj, česar že ve-
liki Milorad Drašković ni hotel dopu-
stiti. Demokratska stranka pa je prav-
tako preprečevala razuzdanost od zgo-
ra, reakcijo od desne in demagogijo
od leve.

V teh težkih časih, ki jih preživlja
po vojni vse človeštvo, ko so mnoga
načela omajana in mnogi pojmi zme-
šani, je demokratska stranka delala na
to, da postane zatočišče ljudi, ki niso
izgubili vere v načelnost in poštenje.
Ona je hotela biti

moralni steber, na katerega se bo
naslanjalo vse, kar je zdravo v naši
politični sredini.

Demokratska stranka se zaveda,
kakšno važna je njena nacionalna misi-
ja. Ona je stremela za tem, da se narod-
na misel in državno edinstvo izvedeta
ne samo z ustavo, državno organizaci-
jo in raznimi ustanovami, nego tudi v
duši in sreju vseh Srbov, Hrvatov in
Slovencev, da se stvari in utrdi vza-
jemna naklonjenost in zaupanje ter
da se tako ustvari ena narodna duša in
ena državna zavest. Niti plemenska,
niti verska, nego samo narodna in dr-
žavna je demokratska stranka. Obrača
se in bo obračala tudi v bodočnosti
enako skrb in pažnjo za vse narodno
delo, da bi se na ta način in s popolnim
vključanjem rešila odstranilo vse, kar
nas razdvaja, negovalo vse, kar nas
spaja in se vkoreninilo v vsem narodu
uverjenje enakosti in ravnopravnosti
vseh sinov

te lepe in velike zemlje. Demokratska
stranka smatra, da je to prvi pogoj za
razvoj, napredek in procvit naše oče-
njave.

V trenutku, ko je postal

zunanj položaj naše države vrlo
resen in kritičen,

posveča demokratska stranka, dasi da-
nes nima one formalne avtoritete in
moči, ki bi jo imela v koalicijski vladi
in je država izročena v roke strankar-
skemu režimu, ki izživlja narod v brez-
umno strankarsko borbo, državi vso
pozornost in ji posveča vse svoje sile.
Skoro brez prekinjenja v štirih letih
njenej dela, je vztrajala demokratska
stranka poleg zavetnika, ki so ji ga
razmere vsilile, s katerim se je morala
sporazumevati, da bi se država uredila.
Demokratska stranka je, nahajajoča se

v koalicijski vladi,

vedno imela pred očmi občno blaginjo
države. Njen zavetnik, radikalna
stranka, pa je težila po edinem cilju,
da s pomočjo oblasti izžepa iz države
in naroda energijo za stranko in stran-
karske koristi. Pritajeno se je ta stran-
ka držala v zasedi, dokler ustava ni bi-
la sprejeta in dokler niso bili izvršeni
najglavnejši državni posli. Ko so bili ti
posli gotovi in ko se je zdelo, da je dr-
žava dovolj močna, da more odoleti
vsem udarcem ter da je državna sloga
dovolj krepka, da je mogoče državo
izkoristiti v partizanske namene, je ra-
dikalna stranka brez pridržka začela
borbo za vlast.

Ne ozirajoč se na narodne in državne
interese

je v to borbo povlekla vse in vsako-
gar in se v njej poslužila vseh sredstev.
V sporu, ki je na to nastal, je imel na-
rod priliko videti borbo dveh političnih
naziranj in dveh političnih moral. Pri
demokratih zvestoba načelom in pro-
gramu, pri radikalih težnjo po oblasti
brez načel in programa. Demokratska
stranka, ki predvsem ceni zaupanje na-
roda, se je odločila, da stopi pred svoje
volilce brez oblasti, toda z neomadeže-
vano častjo in nekršenimi načeli. Ona
se noče pred narodom pojaviti brez ča-
sti in načel.

S sestavo radikalne vlade je bil do-
sejen

edini ideal radikalne stranke,

ki je pred volitvami dobila v roke ves
državni aparat. S tem je hkrati oško-
dovan najbistvenejši interes našega
naroda in oviran pravičen razvoj poli-
tike materialnega in narodnega živ-
ljenja v naši državi ter je ustavljeno
vse zakonodajno delo za ureditev dr-
žave.

V političnem in nacionalnem oziru
grozi radikalni režim povzročiti

težke posledice za jugoslovanski
narod.

Demokratska stranka je s svojim
programom in s svojo solidno močjo
držala v ravnotežju i reakcionarce na
skrajni desnici i demagoge na skrajni
levici i plemenske separatiste i plemen-
ske hegemoniste. Čim je ona odstopila
od neposrednega sodelovanja pri držav-
nih poslih, je bilo porušeno ravnotežje
in vse se je nagnilo na eno stran v eno
skrajnost:

v politično reakcijo in borbo za
plemensko premoč.

V zakonodajnem pogledu

je delala naša stranka na hitro izgradi-
tev ustavne ureditve. Da bi se ugodilo
željam radikalne stranke po oblasti je
bila narodna skupščina razpuščena baš
v trenutku, ko so stali v razpravi zakoni
največje važnosti in življenjskega in-
teresa za državo. Radi tega je ostalo
nereseno agrarno vprašanje in je bilo
s tem na tisoče in tisoče seljakov, do-
brovoljcev in delavcev izročenih na mi-
lost in nemilost ministrski samovolji.
Ostalo je nerušeno invalidsko vpraša-
nje in je s tem ostalo v skrbeh na tiso-
če pohabljenec, ki so se žrtvovali za
slavo in veličino očetnjave ter postali
nesposobni za delo. Ostalo je nerušeno
zemljoradniško vprašanje in je s tem
najštevilnejši del našega naroda oro-
pan nezgodnega zavarovanja in ostal
je brez zemljoradniških kreditov kar
vse ga vodi do začasne nemoči. Ostalo
je nerušeno uradniško vprašanje in so
s tem organi državne oblasti ostali brez
svojih pravic in brez dovolj-
ne gmojne podpore. — Ostalo
je nerušeno vprašanje o prehrani gla-
dujočega seljaškega naroda trpečega
radi suše prošlega leta. Preprečeno je
brzo in pravično izvrševanje zakonov
o vojni odškodnini, ki jo narod nestrp-

no pričakuje. Ker narodna skupščina
ni poslala v odbor za izvrševanje tega
zakona predpisane posebne kontrole.

Demokrati! Radikalna stranka obo-
ročena z oblastjo, ki jo je uzurpirala in
pripravljena to oblast izrabljati v svo-
jo korist, stopa v volilno borbo, da iz-
trga od naroda mandat, katerega ji on
drage volje nikdar ne bi dal. Pri teh
razmerah je dolžnost vseh državljanov,
da sprejmejo to borbo v obrambo svo-
bode in po ustavi zajamčenih pravic
naroda.

Demokratska stranka stopa v borbo
v popolni edinosti

z neomadeževano prošlostjo in s trd-
nim zaupanjem v boljše in lepšo bu-
dočnost naše domovine. Trdno namere-
ma, da žene pred sodišče vsakega za-
stopnika državne oblasti od ministra
do najnižjega nameščenca, ki bi gazil
zakone in kršil osebo svobodo držav-
ljanov. Ona je odločna v svojem skle-
pu, da zahteva račune od vlade, ki upo-
rablja svoj vpliv pri uradnikih in dela
iz njih slepo orožje svoje stranke in
reakcionarne politike. Ona je tudi
odločna, da štiti tiste uradnike, ki se,
spoštujče svoje človeško dostojanstvo,
upirajo tiraniji vlade in radi tega trpe
najstrašnejše preganjanje nedostojno
civiliziranega naroda.

Demokratska stranka ostaja v prvi
bojni vrsti: da čuva svobodo in pra-
vico vseh državljanov naše države brez
razlike vere in narodnosti, da čuva in
utrdi narodno ter državno edinstvo, da
sprejme vse zakone, ki izhajajo iz usta-
ve, kakor tudi zakone, ki so neobhodno
potrebni in ki jih je radikalna vlada z
razpustom narodne skupščine prepreči-
la, da zaščiti vsem državljanom enake
pravice in popolno svobodo prepriča-
nja, da nad vse dvigne red v javnih po-
slih in da enako zaščiti z naprednim
zakonodajstvom vse družabne sloje na
prvem mestu poljedelca, obrtnika in
uradnika, da jih gospodarsko olajši. Ona
vztraja v borbi za popolno izvršitev
svojega demokratskega programa.

Demokrati! Od vas je odvisno, ali
bo 18. marca 1923 značilen dan v naši
zgodovini kot dan popolnega ujedinje-
nja v najlepši bratski ljubavi in dan
osvobođenja od radikalne tiranije, ko-
rupcije in samovolje.

Sledijo podpisi 86 poslancev Demo-
kratskega kluba.

Oseba in program.

Nikakor nečemo biti prištevani k
onim, katerim se s kolikerkoli opravi-
čenosti sme očitati, da so nam volitve
in da nam je politika kakka osebna špe-
kulacija. Ne moremo zabraniti, da se
v tem smislu graja in napada tudi nas,
vendar je krivično. Nam je politika bi-
la in nam je tudi ob teh volitvah stvar
patriotizma, prepričanja, doslednosti.
Prav dobro vemo, da poslanci ne smejo
biti in ne morejo biti predstavniki sa-
mih sebe, ampak ima ljudsko zastop-
stvo za narod pomen le, če je izvolitev
izraz neke ideje, neke volje ljudstva,
nekega programa. Osebe pridejo v po-
štev, če se jim lahko prideva pričako-
vanje, da imajo sposobnost in voljo tak
program v imenu naroda izvrševati.

Nositelj naše liste se ne more reči,
da njegovo ime ne bi predstavljalo trd-

ne ideje. Ze iz dobe pred vojno je znan
dr. Vekoslav Kukovec kot narodni de-
lavec, zadnja štiri leta po vojni je bil
zmiraj v sredini velikih dejanj, pri naj-
večjih odločitvah. Te odločitve niso bi-
le zmiraj vsem prijetne, morale so pa
biti. Vsakdo ve, da je vse bilo resno
premišljeno, vsakdo priznava temu
možu, da je imel dobro voljo biti vsem
pravičen in nesebičen. Zato se pri tem
imenu lahko reče, da je program. Zato
se za to ime lahko gre v volilni boj
brez mnogo besed, ker je ime dr. Ku-
koveca popisan list. V zadnjem letu ga
označuje vodilna misel, združiti narod
na napredni podlagi. Če mu tu niso sle-
dile osebe, je misel ostala, in narod je
svojo sodbo že izrekel n. pr. glede oseb
Urek, Drogenik, Dobnik, Rajar, ki več
politično niso in ki so padli, ker jih ni

nosila ideja, ampak oportunistem. Padel bode še marsikateri list in izkazalo se bode, da ima narod svojo železno logiko.

Vsi, ki se v bodočem volilnem boju zbirajo pod imenom dr. Kukovca, vedo, da jih drži ideja za samoupravo mariborske oblasti in solidarnost krajevnega interesa, seveda v okviru velike jugoslovenske misli. V gospodarskem oziru je program dr. Kukovca nekaj posebnega, ni šablona, ki jo imajo drugi. On povdarja veliki pomen produkcije v obliki poljedelstva, toda to mu ni mrtva točka. Proizvajati surovine ni višek naprednosti, višja stopnja je obrtnost. Ta težnja je v vsem delovanju tega moža izražena in izvršena tudi v imenih kandidatov, ki ne bodo mogla vzbuditi utisa, da se borijo za mandat, ampak za napredek naroda.

Kmalu bodo imena objavljena in se ne bodo izogibala solcu kritike, ker jo bodo mogla prenesti. Krik in vik ne more listi dr. Kukovca blizu. Tudi zasmeh, da je iskal sodelovanje vseh resnih delavcev, ne more ponižati dr. Kukovca. Vstrajal bode v tem prepričanju do volitev in čez iste. Ime dr. Kukovca je danes med onimi, ki ne more biti izbrisano iz zgodovine naroda. Oni, ki to skušajo, onečajo sebe. Oni, ki se tega imena oklepajo, častijo sami sebe in svoj narod.

Uradništvo in volitve.

Vprašanje bodoče vlade v naši državi po predstojajočih državnozborskih volitvah je važno in ne zadeva le poslušince kot takih, ampak tudi celotne stanovce. Če pa kateremu stanu ni vseeno, kdo bo po volitvah odločeval na najvišjem mestu v Beogradu, gotovo ni uradniškemu; saj je ravno uradništvo, ki je v direktni službi vlade, moralno in gmotno, najbolj od nje odvisno. Zato je potrebno, da tudi mi odločno in jasno, brez kakršnihkoli puhlil in demagoških fraz spregovorimo o važnem vprašanju, kakšno stališče naj zavzame uradništvo z ozirom na volitve, oziroma kaj je zanj boljše: da nastopi samostojno, ali da se pridruži neki stranki in kateri.

Gmotni položaj uradništva je posebno v zadnjem času postal obupen, to pa največ po krivdi sedaj vladajoče radikalne stranke in izboljšati ta položaj je, rekli bi, začetek in konec vseh uradniških teženj. Kakor pa je na eni strani zakrivila ta položaj politična stranka, tako ga more na drugi strani tudi izboljšati samo politična stranka. Radi tega je že vnaprej napačno mišljenje nekaterih uradnikov, ki mislijo, da bodo največ dosegli — če se volitev sploh ne udeležijo. Med nekaterimi uradniškimi krogi se govori, da bi bila nedležba pri volitvah s strani uradništva najboljši protest proti zapostavljanju uradniških interesov s strani vlade. To je nesmisel. Tak protest bi ne bil udarec le v vodo, ampak bi bil

obenem tudi še podpora onim, ki so proti interesom uradništva, ker bi tako lažje zmagali ter si priborili v bodoči narodni skupščini absolutno in neomejeno moč. Na drugi strani pa se med uradništvom pojavlja zadnje dni misel, naj bi se postavili lastni neodvisni kandidati. Skratka — uradniki naj bi postavili svoje liste kot samostojna uradniška stranka. Pri naših sedanjih žalostnih političnih razmerah, ko tvori skoro vsakih tisoč ljudi že posebno stranko, je to vsekakor vabljivo, drugo vprašanje pa je, če bi bilo tudi koristno.

Vzemimo na primer slučaj (kar pa je praktično sicer nemogoče), da se organizira vse uradništvo v celi državi v enotni strankarski organizaciji ter postavi povsod svoje volilne liste, za katere glasuje kompaktno od prve do zadnje osebe. Tedaj bi nedvomno spravilo uradništvo v parlament izvestno število svojih zastopnikov, toda to število bi bilo še vedno premajhno, da bi moglo odločilno uplivati na sestavo nove vlade in na njeno poslovanje. Poleg tega pa bi uradništvo v tem slučaju bilo še bolj osamljeno, ker bi se vse druge velike agrarne stranke (in te imajo vsaj zaenkrat v naši državi še velikanško večino) postavile nasproti uradništvu ne kot uradništvu, ampak kot stranki. Stem pa bi uradništvo izgubilo še to, kar je imelo poprej — namreč izvesten vpliv v notranjosti velikih političnih pretežno agrarnih strank. Ker pa na možnost kompaktnega nastopa vseh uradnikov v celi državi pod nobenim pogojem pri danih razmerah ni mogoče računati, bi bile one skupine, ki bi v posrednih krajih razcepljene in na svojo roko nastopile s samostojnimi listami, še veliko na slabšem. Morda bi se jim res v srečnem slučaju posrečilo spraviti v parlament par poslancev — toda kaj bi pomenilo teh par ljudi napram stotinam drugih? Kakor bi bilo napačno, če bi se uradništvo ne udeležilo volitev, tako bi bilo tudi napačno, če bi uradništvo nastopilo samostojno. Interesi uradništva zahtevajo, da se udeležijo volitev od zadnjega člana, glasu pa za kandidate kake že obstoječe stranke.

Razni strankarski demagogi prihajajo danes med uradništvo, naj bi dalo svoje glasove za opozicijske stranke. Pri tem seveda mislijo na opozicijske a la komunisti, republikanci, klerikalci, Radičevci, zajedničarji itd. Tudi ti slikajo uradništvu, da bi bila to najboljša manifestacija uradniške nezadovoljnosti. To govore seveda v interesu svoje stranke, ne pa v interesu uradništva, ki bi na ta način prišlo med protidržavne elemente in bi v taki družbi sploh ne moglo apelirati na državo. Kakor mora država podpirati uradništvo, tako je tudi dolžnost uradništva, da podpira državo, v nasprotnem slučaju ne more in ne sme upati na njeno pomoč. Kar se tiče »opozicijskih« strank, ki so obenem večinoma tudi še plemenske ali pokrajinske ter deloma prav neznatne,

je važno tudi še to, da so bile in bodo gotovo tudi v bodoče v parlamentu brez pomena, da torej niti zase niti za uradništvo ne bodo mogle doseči kakih koristi. Uradništvo, ki odda svoje glasove za te stranke, stori v bistvu isto, kakor če bi se volitev sploh ne udeležilo.

Edina stranka, ki prihaja pri nas in večinoma v celi državi za uradnike v poštah, je demokratska. Proti demokratski stranki se je mnogo rovarilo in se še rovari, češ, da daje uradnikom samo obljube, ne stori pa zanje ničesar. Taki in enaki glasovi so se pojavljali in se še pojavljajo med uradništvom; zanimivo pa je, da širijo ljudje, ki so oddali pri volitvah svoje glasove za — druge stranke in bi torej morali klicati na odgovor tiste, katere so volili, ne pa tistih, katerih niso volili. Oni vidijo krivdo samo na demokratski strani, torej tam, kjer je ni, ne pa na strani svojih poslancev, ki ne le niso sami nič storili za uradništvo, ampak so s svojo bedasto politiko celo ovirali tudi demokrate pri njihovem delu ter tako pomagali radikalom, ki so bili vedno odkriti zastopniki kapitalizma in reakcije ter nasprotniki uradništva. Demokratska stranka se je potegovala vedno za uradništvo ter je tudi le samo ona dosegla, kar se je sploh doseglo, da pa ni dose-

gla vsega, kar je hotela, so krivi ravno oni, ki so jo ovirali, torej oni, ki danes zabavljajo proti njej.

Demokratska stranka je ona stranka, ki drži v sebi različne stanovce, zato je ona edina sposobna posredovati med temi posameznimi stanovci ter doseči kompromis, ki lahko zadovoljuje vse. Demokratska stranka je edina stranka, ki je razširjena po vseh delih države in med vsemi našimi plemeni, zato je edino ona tudi močni faktor, preko katerega in proti kateremu ne bo mogla iti nobena vlada. Končno pa je demokratska stranka tudi edina stranka, ki stoji na stališču popolnega narodnega edinstva, ki edino lahko zgradi v naši državi trdne temelje javnega življenja, ki je neobhodno potrebno za vsako blagostanje, torej tudi za blagostanje uradništva. Prvi vzrok, da je za uradništvo edino umestno, da se pridruži demokratski stranki, je njeno razumevanje za uradništvo; drugi vzrok je njena moč in veljava; tretji vzrok je njeno jugoslovenstvo!

Ako bo uradništvo to upoštevalo in pri volitvah stopilo kompaktno ali vsaj pretežno na stran demokratske stranke, potem je gotovo, da bo prvo vprašanje, o katerem se bo v novi skupščini odločalo — uradniško vprašanje.

Politično obzorje.

Statistični pregled volitev v ustavotvorno skupščino s posebnim ozirom na mariborsko volilno okrožje.

(Po uradnih podatkih.)

Dne 28. novembra 1920 se je potegovalo v naši državi 22 strank za mandate. Številno najmočnejša je bila demokratska stranka, ki je dosegla 319.448 glasov, t. j. 19,8% vseh glasov, medtem ko je dobila radikalna stranka 284.575, t. j. 17,7% glasov. Vsled neugodne razdelitve volilnih okrožij pa je dobila demokratska stranka 92 mandata, radikalna pa 91 mandatov.

Kako uplivajo volilna okrožja na število mandatov, nam kaže najlepše sledeči slučaj: Radičevci so imeli 230.590 glasov in so dobili 50 mandatov, medtem ko so dobili komunisti s 198.736 glasovi 58 mandatov. Volilnih okrožij je bilo 52 kmetskih in 3 mestna. Po številu volilnih upravičencev je bilo največje volilno okrožje zagrebška okolica, kjer je bilo razdeliti med 127.092 volilnih upravičencev 17 mandatov, medtem ko je prišlo na mariborsko volilno okrožje s 118.192 volilnimi upravičenci 21 mandatov. Najmanj volilcev je imelo mesto Ljubljana, samo 10.961 s 4 mandati, medtem ko je imelo bregalnško okrožje z 22.339 volilci samo 3 mandate. Največja udeležba (80,62%) je bila v bjelovarsko-križevskem okrožju, najslabša v vranjskem (48,10%); v še dveh drugih okrožjih se ni udeležila volitev niti polovica volilnih upravičencev.

V vseh okrožjih je kandidirala samo demokratska stranka, komunisti niso kandidirali v prijeljskem okrožju, radikalci pa ne v osmih okrožjih.

Slovenski kraji so bili razdeljeni na tri volilna okrožja: na mesto Ljubljana, na ljubljansko okolico in na mariborsko okrožje.

V Ljubljani se je udeležilo volitev 80,81%, t. j. 8796 volilcev. Demokratska lista je dobila 36,1%, SLS 20, NSS 13,5, Soc. demokratska 13,1 in komunisti 17% glasov. Vse stranke, razven soc. demokratov so dobile po en mandat.

Volilno okrožje ljubljanske okolice je obsegalo 10 okrajev z 86.119 volilnimi upravičenci; volitev se jih je udeležilo 78,36%. Nastopilo je 6 strank; dobile so:

Demokratska	6,6%	glasov	1 mandat
SKS	23,2%		4
SLS	41,9%		6
NSS	3,9%		0
Komunisti	13,5%		3
Soc. demokrat.	10,5%		1

Absolutno večino so dosegli samo klerikalci v kočevskem in kranjskem okraju (nekaj nad 52%). SKS je dobilo največ v okraju Novega mesta, namreč 45%.

stva ni bilo od nikoder. To se je zazdelo končno tudi ravnatelju hotela sumljivo ter je sklenil, da se informira pri policiji. Kdo pa popiše njegovo začudenje ko izve pri policiji, da je princ Zerduccho že dolgo iskan — lopov, ki je po vseh večjih mestih napravil take in še večje »karijere«. V Ameriki se je celo oženil z neko »kraljico lepote« ter bil predmet vsestranskega zanimanja. Novinarji so ga neprestano izpraševali o njegovem kraljestvu, bankirji in drugi finančni krogi so se posvetili z njim o eksploataciji njegovega kraljestva. Seveda, je pariška policija tega princa takoj zaprla, toda do danes se še ni moglo dognati, kdo je pravzaprav ta »princ«.

Odkod prihajajo potresi?

Letošnje leto je bilo mnogo potresov tako v naši državi kakor drugod na svetu. Vsakikrat po potresu se ugiba, kako nastanejo in odkod prihajajo potresi.

Pri proučevanju potresov je glavno odkriti njihovo izhodno točko. Zadnji potres v republiki Čile je spremljalo divje valovanje morja ob obrežju. Ti valovi dokazujejo, da je ta potres imel svoje izhodišče na dnu Tihega morja in da so se morskata tla morala zelo izpremeniti.

Dalje je treba vzeti pri potresu v Čile v ožir, da se je potres razširil ob obali na okoli 200 milj od mesta Coghimo na severu.

Zanimivosti.

Koncert v avtomobilu.

Te dni so Parižani dobili nove avtomobile, ki imajo poleg drugih prednosti tudi to, da lahko vsak lastnik takega avtomobila sredi ceste posluša koncert, ki se vrši v tej ali oni pariški koncertni dvorani, pa tudi koncerte v Londonu ali kakem drugem mestu, ne da bi mu bilo treba se peljati še le v dotično mesto oziroma dvorano. Ti avtomobili so namreč opremljeni z malimi brezžičnimi postajami. Treba je samo vedeti, kedar pride koncert. Ob določenem času ustavi šofer avtomobil na poljubnem mestu, in lastnik lahko prisostvuje koncertu potem brezžičnega telefona. Natakne slušala in miron sede v kot svojega udobno opremljenega avtomobila, pa sliši, kakor bi sedel v loži koncertne dvorane.

Znozel radi prevelike dedščine.

Pred približno enim letom je na zagoneten način izginil kuhar nekega velikega hotela v Oxfordu. Vsa prizadevanja in zasledovanja oblasti so ostala brezuspešna. V minulem tednu pa je policija za mrtvo proglašena kuharja slučajno zopet našla. Iz reke, ki teče v bližini vasi (Wienei), so potegnili potapljalčega moža, katerem so spoznali pogrešanega kuharja.

harja. Dogodki možakarja, ki jih je razkril pri zaslišanju, so vsekakor nenavadni. V času, ko je izginil iz svoje službe, je namreč zvedel, da je podedoval po nekem sorodniku lepo premoženje v znesku 150.000 frankov. Ta nepričakovana vest je tako silno vplivala na njega, da se je mu zmračil um. Da bi čimprej prišel v posest svojega nepričakovanega premoženja, se je napotil v svoj rojstni kraj, kjer ga je čakal denar. Toda v prevelikem veselju je pozabil na železnico, na avtomobil niti ni mislil ter se napotil — peš. Ko je tako taval od kraja do kraja, je nazadnje celo pozabil, kam se je sploh namenil. In tako je celo leto brez cilja taval okrog. Živel je od miloščine, ki jo je dobival pri dobrih ljudeh. Nazadnje se je ponesrečil in padel v reko, iz katere so ga rešili. Sedaj še le se mu je zopet vrnila pamet in vesel je odjadrat domov, da dvigne nepričakovano dedščino, ki si jo je tekom zadnjega leta res že — prislužil s prestanim pomanjkanjem in trpljenjem.

Nove ladje »na veter«.

V Parizu, ali pravzaprav na reki Seini, ki teče skozi Pariz, so se vršili te dni poskusi z novo vrsto ladij na veter. Ladje namreč žene veter, dasi nimajo jadrnic, mesto jadrnic je na visokem drogu propeler, kakor pri aeroplanih. Ta propeler

je zvezan s stroji v notranjosti ladje, in ko veter žene propeler, se zavrti tudi stroji in ladja se premika, kakor, da bi jo gnali parni stroji. Ladja lahko pluje tudi proti vetru. Te ladje imajo sicer prednost, da ni treba parnih strojev in premoaga za kurjavo, so pa brez vetra, kakor — škaflije na vodi, ki se ne morejo nikamor ganiiti.

Princ v zaporu.

Nedavno je prišel v najodličnejši hotel v Parizu mlad, čedno opravljen človek, ki je imel celo goro potnih kovčegov in druge prtljage. Hotelsko osebje ga je spoštljivo sprejelo, računajoč že v naprej na dobro napitnico, kajti gost, ki ima toliko prtljage, gotovo ni navaden zemljan, ampak precejšen bogataš. Spoštljivost o sobija pa je še bolj narasla, ko se je prišedšemu ravnatelju hotela predstavil gost kot princ Zerduccho, prestolonaslednik v Kurdistanu ter mu sporočil, da pride v par dneh tudi dvorni maršal z ostalim spremstvom. Razume se, da je ravnatelj nakazal odličnemu gostu najboljše sobe ter brez vsakega dvoma izplačeval za princa visoke račune, ki so dan za dnem prihajali. Princ je namreč kupoval kar »na veliko roko« pri najboljših trgovcih, račune pa je, kakor se ja princa spodobi — dal pošiljati ravnatelju hotela. Poteklo pa je več dni, toda pričakovane sprem-

V mariborskem volilnem okrožju je bilo 8 okrajev. Volitev se je udeležilo 82.151 (t. j. 69,43%) volilcev. Izmed sedmih strank je dobila:

SLS	35,2%	glasov	7	mandatov
NSS	2,8%	"	1	"
Demokratska	5,5%	"	1	"
Soc. demokr.	25,8%	"	6	"
SKS	21,1%	"	5	"
Prekmurska	2,3%	"	0	"
Komunisti	6,8%	"	1	"

Niti 10% niso dosegli klerikalci na sledečih voliščih: Dobova, Kapele, Bizeljsko, Celje, Trbovlje III., Sv. Ema, Maribor IV., V., Sp. Poljskava, Tezno, Studenci, Podova, Ptuj, Sv. Vid, Gradisce Gortina, Vuhred, Kančevci, Križevci, Markovci, Pučinci, Fokovci, G. Petrovci in Moščanci.

Nobenega glasu ni dobila NSS na 27. demokratska na 4 (v Prekmurju), soc. demokratska na 1 (v Gradiscu), SKS na 6, Prekmurska na 73 in komunisti na 24 voliščih.

Značilno za zmedenost naših volilcev je, da so se našli izven Prekmurja na 156 voliščih glasovalci za posebno prekmursko stranko.

Kako so naši ljudje pričakovali rezultate iz gospodarskih težav od socijal.

Straža ob Renu.

Straža ob Renu — die Wacht am Rhein — simbol Bismarkove Nemčije se je umaknila daleč nazaj. Tolikokrat zapeta pesem, ki je pred leti odmevala tudi na naši zemlji, zveni danes ironično. Ren sicer še vedno šumi nemškemu sreču s svetom in simboličnim šumom, kakor da govori iz njega duh pragermanskega Wotana, toda resničnost je daleč od romantike in tega se danes zaveda sleherni Nemec. Resničnost je taka, da je renski »Trutzburg« v francoskih rokah in da je nemški imperijalizem, ki je sanjal o Balkanu, Mezopotamiji in Rusiji, skrčen v najekstremnejše meje in prisiljen misliti na rešitev starega nemškega ozemlja. Viljem Hohenzoller je mnogo govoril o zgodovinskem poslanstvu Nemčije. Nemci so mu verjeli kot verjamejo vsi ki široki gesti, ki jo napravi kak pangerman. Sedaj se je zgodovina maščevala i nad Viljemom i nad Nemci. Za Ren je preteklo že mnogo krvi, a nikdar se niso Nemci s tako slabostjo in pokornostjo umaknili z njegovih obal kot se morajo umikati sedaj. Če je zgodovina res učiteljica življenja, je pokazala na Nemčiji, kako je resničen prepoved: Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade.

Nemčija je danes polna svetega ogorčenja. Skušajmo razumeti njen položaj in njeno razpoloženje. Sedanja nemška generacija je zrasla v veri v velikost in svetovno poslanstvo Nemčije. Ta vera je sad njenega narodnega in gospodarskega razvoja, izraz njenih kulturnih tradicij. Vidimo jo povsod, celo v internacionalnem socializmu. Sodobna socialna demokracija nosi pečat nemškega duha, nemške logike in nemškega materializma. Karel Marx je v svojih političnih spisih priznaval Nemcem kot velikemu narodu pravico do ekspanzije. Tembolj se je razvijala

demokratske stranke, spoznamo iz tega, da je dobila ta stranka absolutno večino celo v krajih, kjer ni nikake industrije. Poleg tega pa so se ji pridružili še vsi nenacionalni volilci, zlasti ob meji. Absolutno večino je dobila na voliščih: Sv. Peter pod S. G., Kapele, Bizeljsko, Škofja vas, Gornji grad, Koharje, Liče, Teharje, Gaberje, Maribor III., Zg. Bistrica, Poljčane, Sv. Lovrenc, Lehen, Pobrežje, Račje, Padova, Rogatec, Rog. Slatina, Gortina, Črna, Ptujška gora, Marenberg, Ribnica, Remšnik, Muta, Mežica, Šostani, Vurenica, Vuhred, Velenje, Prevalje, Škale in Murska Sobota.

Pregledna tabela

	SLS	Soc. dem.	SKS
Brezice	20,1%	28,0%	40,1%
Celje	30,2%	27,8%	19,3%
Konjice	38,7%	28,1%	22,7%
Ljutomer	49,2%	6,4%	34,9%
Maribor	30,2%	26,9%	18,8%
Ptuj	35,4%	24,1%	29,2%
Slovenjgradec	31,3%	48,8%	7,8%
Prekmurje	64,0%	11,6%	1,8%

Ni pa ni tako spremenljiveje, kakor je javno mnenje. Zato pa s tem večjim zanimanjem pričakujemo rezultatov novih volitev.

vera v to pravico na desnič, kjer je vtelesena v močni Bismarkovi osebnosti. Vsa nemška vzgoja je bila posredno in neposredno izraz prepričanja, da gre nemškemu narodu — narodu 70 milijonov — posebno mesto v Evropi in v svetovnem življenju. S tem prepričanjem so nemški bataljoni, katerih kulturni nivo je vedel znatnega odstotka inteligence in razširjene delavske izobrazbe povprečno zelo visok, drveli čez drn in strn za krvavim mečem starih vojnih hujskačev. In ko je Nemčija zaigrala svojo strašno igrro, so se vrnili razočarani in pobiti domov. Na mesto evropskega gospodarstva je nastopil gospodarski razkroj Nemčije. Vojna kazen, ki so jo naložili zmagovalci, je bila tako kruta, kot bi jo naložili Nemci, če bi bili zmagovalci. Reparacije so vrtale vedno globlje v kompaktno maso nemškega gospodarstva in so razjedle valuto, produkcijo, politično življenje. Milijoni nemškega naroda se začelajo vračati k prejšnjim sanjarjam in iščejo zdravila v metodah, ki so se zlomile že ob Marni. Nemška inteligenca se je malo naučila od vojne! Čim večji pa je bil pritisk od zunaj, tem silnejši je postal odpor na znotraj. Francija si je hotela zagotoviti trajno varnost in je posegla po radikalnih metodah, ki sicer niso niti izdaleč najgrozovitejše v zgodovini, ki se pa tembolj obujajo, ker je bil premagan velik narod z visoko civilizacijo in močno kulturo ter s prvovrstno gospodarsko organizacijo. Boj med Francijo in Nemčijo je zanimiv in po svoji velikosti osamel postavljen v tej zgodovini, diktirati velikemu in izredno probujenemu narodu pogoje njegovega nadaljnjega razvoja. Nemški ponos, ki je kaj hitro prehal v zoprno nadutost, je globoko ponižan. Zlasti čuti to ponižanje nemška inteligenca, katero so raz-

globin, za katere naše priprave niso dovolj dovršene, da bi z njihovo pomočjo mogli izmeriti to silno globočino. Na vzhodni obali Japonske se nahaja tako zvani prepad Tuscaraora. Največja globočina, katero so doslej mogli izmeriti v tem podmorskem prepadu, meri pet in četrt milje, a ugotovljeno je, da se v globljem delu na zapadni strani prepada nahaja izhodišče najstrašnejših japonskih potresov.

Najgloblji doslej izmerjeni podmorski prepad je vsekakor Challenger v bližini otoka Quama. Ve se, da je globok 6 milj, toda to mogoče ni niti polovica njegove prave globočine, katere s sedanjimi pripravi ni mogoče izmeriti.

Čilska in peruanska obala je obkrožena s takimi podmorskimi prepadi, in sicer so to: Krümmelov prepad (4 in pol milje globok), Bartolomev prepad (4 milje), prepad Richards (3 in pol milje) itd. V slednjem prepadu je bilo najbrž izhodišče potresa v Čile.

Obstoja pa tudi eno tako zvano kopno potresno področje: to prične v Južni Italiji in gre preko Balkanskega polotoka v Himalajo. Na to področje odpadeta deset potresov na svetu dva.

mere vrgle med proletarce in še — nižje. Teh »ponižanih in razžaljenih« je več milijonov; zbirajo se v radikalno nacionalističnih organizacijah in z ne navadno slastjo požirajo v monarhistično-fevdalnem duhu pisano literaturo o vstajenju Nemčije, ki se širi v številnih izdajah in neštevilnih izvodih od mesta do mesta, od vasi do vasi.

Zasedba nadaljnih delov ruhrskega ozemlja je silnejše kot kdaj poprej sunila v občutljivo stran teh »ponižanih in razžaljenih« in prillila novega olja v svetilko nemškega »revancha«. Srd, s katerim nemški narod sprejema novo preskušnjo, je čudno miren, a ravno radi tega nevaren. To je težko, divje sopenje orjaka, ki ima samo eno misel: pretrgati suženjske okove. Srd, ki je težak in viharan kakor črni oblaki na poletnem obzorju.

Beseda »revanch« je povzeta iz francoskega slovarja; danes je tučka, ki jo pozna celo vsakdanja nemška govornica, ker je — francoska in ker dobiva na nemških ustih nek poseben naglas. — »Revanch« je klic, s katerim odgovarja Nemčija na korake francoskega kolonialca ob Renu. In vendar je jasno, da se Nemčiji odplačuje zakonitim potom ono, kar je storila v vojnem času, ko so njeni generalni štabi proglašali,

da je nemško orožje »izven običajnih zakonov«. Kar so sejali, to žanjejo. Težko je reči, kake oblike bo zavzelo vse to v bližnji in daljni bodočnosti.

Čisto posebno stališče zavzema v novem položaju zmagovalka Anglija. — Versailleski mir je tudi njeno delo in zato je soodgovorna za vse posledice. Tu je nemogoče reči, da se je angleški narod »zmotil«. Če je Nemčija trpela na visokih dajatvah, ji je bila Anglija istotako težko breme kot Francija. V trenutku, ko gre Francija brezobzirno in slepo po svoji poti, se Anglija oprezno umika, ne da bi bila mogla kakorkoli opravičiti svojo krivdo na sedanjem stanju Nemčije. Za vso Evropo pa je uprav tragično, da Velika Britanija, ki je sklicevala svetovne konference in neprenehoma povdarjala potrebo skupnega dela za sanacijo Evrope, v teh težkih dneh napoveduje svoj desintereselement na evropskih zadevah. Ima morje okoli sebe, obvladuje daljne oceane in prekomorske dežele, zato ji je vseeno, kaj se godi v Evropi. Je-li to gesta obupanega, razočaranega idealista ali pa gesta prevaranega spekulant, ki vidi, da ni nič zasluzka?... Ali pa miši zapuščajo potapljačijo se evropsko ladjo!! I—us.

Politične vesti.

* Volilno gibanje v mariborskem okraju. »Jutro« je prineslo poročilo, da je kraj, organizacija JDS v Slov. Bistrici z velikim navdušenjem predložila kandidacijo g. Ivana Gumzeja, ključavničarskega mojstra in podžupana tamkaj, za okraja Slov. Bistrica in Maribor desni šreg. Kakor znano, se je na zboru zaupnikov v Celju odložilo definitivno sklepanje o kandidacijah, dokler se ne dožene, ali je mogoče naprednim strankam iti skupaj in dèkler ne stave v tem pogledu sklepov pridobiti krogi. Ker se to še ni zgodilo, pojasnjujemo, da so pripravljali koraki vsi pogojni za slučaj, da se ne doseže sporazum. Vendar je pa veselo znamenje, da naši somišljeniki sami z vnejo nadaljujejo volilne priprave.

* »Straža« je hudo zapeklo, ker smo trdili, da dr. Korošec tekem dveh let svojega ministirovanja ni niti toliko storil za kmete, kolikor je za nohtom črnega. Izgovarja in izmotava sedaj svojega varovanja, češ, pred sprejetjem ustave se niso mogli predlagati nikakšni zakoni. Pojte, pojte! Zakaj pa so se izdajale razne agrarno-reformne in socialne odredbe in naredbe s strani drugih ministrov? Sicer je pa bil celo Roškar — če se ne motimo — nekaj časa poljedelski minister! Da, da, ljuba Straža, izgovorom se danes ne verjame več tako zlahka!

* Nemško posvečevanje radi volitev v narodno skupščino se je vršilo v nedeljo, dne 14. t. m. v Celju. Iz Maribora so se ga udeležili predsednik nemškega političnega društva Nasko, dr. Orosel Wiesthaler in dr. Principijelno se je razmotiralo vprašanje, ali naj gredo v volilni boj samostojno, ali pa naj odajo svoje glasove za radikalno stranko. Kakor se čuje, nagiblje večina k oportunistični priliki in si želi iz taktičnih ozirov za svojega poslanca radikalca ministra dr. Šupaniča. Tudi kočevski »Radikal« pridno snubi.

* Mirovna pogodba s Turčijo. Iz Lausanne poročajo, da bodo zavezniki tekem tega tedna predali Turkom načrt mirovne pogodbe. Po izročitvi načrta odpotuje Lord Curzon v London, a se hitro zopet vrne, da sprejme končno odločbo Turkov.

* Mobilizacija na Poljskem? Poljska vlada je vpoklicala 17 letnikov na vojaško registracijo. V vladnih krogih naglašajo, da se to nima smatrati kot priprava za mobilizacijo. Vendar se glasovi o mobilizaciji vedno bolj širijo. Tako n. pr. javljajo, da so vsi Poljaki iz Gor. Šlezije poklicani pod orožje. Pot vojaškega šefa Pilsudskega na vzhodno mejo je tudi v zvezi s temi vestmi in se polaga nanj velika važnost.

Dnevna kronika.

— Volitve v višji šolski svet. Napredno učitelstvo kandidira v Višji šolski svet kot člane gg. Ivana Tomažiča, nadučitelja v Mariboru, Antona Gnusa, šol. ravatelja na Dolu in Luka Jelenca, ravnatelja v Ljubljani; kot namestnike gg. Marijo Godec, uč. v Limbušu, Janjo Miklavčičevo iz Kranja in Jelo Waschte iz Ljubljane.

— Za obmejno šolo pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu je daroval g. dr. Lašič v Mariboru 100 Din, za kar se mu šolsko vodstvo iskreno zahvaljuje želeč, da bi se našlo še več posnemalcev-prijateljev obmejnega šolstva!

— Na Kozjaku je padlo pretekli teden precej snega. Vas Sv. Duh na Ostrem vrhu je bila posebno prizadeta: sneženi zameti so nagromadili cele gore snega, da so se jedva videle hiše. Dva dni ni bilo mogoče nikamor, niti v cerkev ni prišel v nedeljo nihče. Ugodno pa je za smučarje, katerim se nudi krasen teren pri najlepšem vremenu.

— Klerikalni konzumi in pijančevanje. V petek dne 12. tm. so se v prodajalni klerik. konzuma v Rušah napili trije delavci žganja tako, da so si hladili »korajžo« s tem, da so delavcu Vuteju razbili 24 šip, 6 okenskih okvirjev ter, da se polastijo še njega samega, vlomili hišna vrata. Gostilničarjem in trgovcem je prepovedano točiti žganje in okrajno glavarstvo prime vsakega kršitelja hitro za vrat. Klerikalni konzum pa toči v svojem maga-

zinu vsakemu pijancu, članu in nečlanu, žganje in vino brez koncesije. — Marsikatera žena-mati bi se oddahnila, če bi se tem pospeševalcem pijanosti in propadlosti odvzela pravica točenja alkoholnih pijač. Tu bi naj Kalan začel udeleževati svoje nauke, toda pri »kšeftu« se nehaajo vse klerikalne fraze.

— Zakon, kako je dajati zemljišča velepesev v štiriletni zakup, objavlja Uradni list št. 5 od 11. jan. t. l. Istotako zakon o naseljevanju južnih novih krajin.

— Vidiranje potnih listov za dijake. Dne 4. t. m. je izšla naredba min. prosvote (S. N. Br. 223), po kateri se smejo dijakom vidirati potni listi za inozemstvo, razen za Ogrsko. Le 1/lor gre prvič v tujino, še mora prositi na ministrstvo za dovoljenje.

— Brezčlena postaja v Ljubljani. Poštna uprava bo v kratkem zgradila v Ljubljani veliko radiopostajo. Aparati so naročeni v Nemčiji na račun reparacij ter so bili baje že odposlani in prispejo te dni v Ljubljano. Postaja bo postavljena tekem spomladi in bo pričela še letos delovati.

— Nov italijanski list v Zadru. V Zadru v Dalmaciji je prišel te dni izhajati nov list »L' aquilla del Dinara«, ki je glasil dalmatinske italijanske legije. Ime »L' aquilla del Dinara« (Dinarski orel) nosi po neki D' Annunzijevi pravljici iz Dinarskih alp.

— Telefonski pogovori z inozemstvom. Da se telefonski promet z ino-

ver proti mestu Copiogo. Največ je trpelo mesto Vallenar, ki se nahaja nekako v sredi med gori omenjenima dvema mestoma. Mogoče je torej, da je izhodišče potresa bilo nekje v morju ravno nasproti Vallenarju.

Največ potresnih področij na celnem svetu ima obala Tihega morja. Skoro celo Tiho morje je okroženo s potresnim ozemljem.

Vzhodno od Japonske obstoji zelo veliko potresno področje, dočim drugo veliko potresno ozemlje nekoliko južnejše obsega Filipinsko otočje in Malajski arhipelag. Na drugi strani morja pričinja tretja potresna cona, in sicer v Aljaski ter se nadaljuje ob južno-iztočni obali.

Četrta potresna cona pričinja v San Francisku, gre skozi Srednjo Ameriko in končava pri Kolumbiji, dočim peto področje obsega obalo Južne Amerike in v to področje se računajo vsi oni potresi, ki pogosto vznemirjajo republik Čile in Peru.

Od deset potresov naše zemlje jih ima sedem izhodišče v Tišem morju. Tiho morje ima na dnu veliko število dolin in prepadov neizmerne globine. Dočim so prepadi Atlanskega morja precej znana in preiskana, je v Tišem morju toliko neznanih

JDS.

TAJNISTVO DEMOKRATSKE STRANKE V MARIBORU za oblastno organizacijo stranke in za Maribor je odslej stalno v Cankarjevi ul. št. 1, pritično. Tam so tudi klubski lokali za seje strankinih organizacij in za sestanke strankinih pristavev. Tam naj oddajajo člani stranke vse svoje želje, zadeve, prošnje itd. Tam so na vpogled volilni imeniki za Maribor. Uradne ure so od 8.—12. ure dopold. ter od 16.—18. ure popoldne.

Tajništvo demokratske stranke v Mariboru ima telefonsko štev. 337.

—□—

Slovenska Bistrica. Krajevna organizacija JDS za mesto Slov. Bistrica je imela v petek, dne 12. t. m. ob 1/8. uri zvečer v gostilni g. Wallanda sešatek — katerega se je udeležilo precejšno število somišljenikov. Predsednik g. dr. Pučnik je orisal sedanji politični položaj oziraje se v prvi vrsti na bodoče volitve v narodno skupščino. Povdarjal je, da se je JDS vedno zavzela za upravičene zahteve, uradništva in da je v zadnjem trenutku pred razpustom narodne skupščine stala na stališču, da se mora izglasovati v prvi vrsti uradniški zakon. Zlasti slov. demokratski poslanci so v tem oziru storili svojo dolžnost. Uvideva zelo obupni položaj drž. uradništva — vendar pa je uverjen da bo ravno JDS kot druga najmočnejša stranka stori la vse, da se ta položaj izboljša. — Nato razloži stališče ki ga zavzemata SKS in NSS na pram volitvam. Gosp. župan Danijel Omerzu budi navzoče k složenemu skupnemu delu — opozarjajoč da mora slovenjebistriški kader tudi v bodoče ostati zvest JDS ob strani. V istem sni- slu je govoril lekarnar Milan Kniewald. H koncu se je razmotrivalo vprašanje o srezkem kandidatu za okraj Slov. Bistrica v slučaju, da druge stranke odklanjajo udeležbo z napredno kmečko obrtno zvezo. Stori la so se no kmečki sklopi, ki se bodo javili Natodstvu. V splošnem je napravil sestanek zelo dober vtis.

Glasovi o našem mestu.

Maribor, 17. januarja.

Zanimivo je, kako sodijo o našem mestu znanci iz drugih pokrajin Jugoslavije. Visokošolec iz Bosne je poslal prijatelju Mariborčanu zanimivo pismo, v katerem opisuje svoje vtise izga kratkega bivanja v Mariboru. Mi ga prinašamo v odlomkih, ker v mnogobnem dobro ilustrira naše razmere.

Ko sem nedavno dospel v Maribor — piše mladi prijatelj iz Bosne — mi je bilo prvo veselje čuti svoj jezik, domačo govorico (visokošolec je prihajal iz inozemstva). Presenetilo me je, da nisem slišal preveč nemščine; drugače je bilo pred dvema letoma, ko sem se mimogrede ustavil v Mariboru in spoznal, da se tu zelo mnogo govori nemško. Maribor je v tem oziru napredoval mnogo in razveseljivo lepo. Treba vam je čestitati, da je imelo vaše (slovensko) delo toliko uspeha.

Nadalje sem imel priliko spoznati v Mariboru čisto slovensko dušo. Seznanil sem se z mnogimi Slovenci, bil sem tudi parkrat v Ljubljani in reči moram, da mi nenavadno ugaja vse, kar je slovenskega. — V Mariboru se opaža neposredna bližina nemštva in to dobro vpliva na tamošnje slovensko prebivalstvo. Je zaradi tega bolj zavedno in delavno. V tem oziru mi Ljubljana ne ugaja tako kot Maribor. V Mariboru so mi ljudje izgledali bolj simpatični.

Pri Slovencih cenim njihovo skromnost, družabnost in dostopnost. Zdi se mi, da je Slovenec prvi razumel svojo dolžnost — delo, česar ne more razumeti ne Srb in ne Hrvat. To je tista razlika med našimi plemeni. Slovenec je pozitivist, ostala dva dela našega naroda pa sta prevelika strankarja. Tako dolgo, dokler ne bomo imeli vsi skupnega cilja: delo, neprestano, konstruktivno delo, tako dolgo ne bo pri nas ne napredka, in ne sreče.

Slovenska duša je blaga in mehka, dočim mi Hrvat in Srb izgledata nekoliko preveč trda in osorna. (Pisec je Srb. Op. ur.) To se kaže tudi v tem, da sta Srb in Hrvat v ostrem boju in da se bojita drug drugega in obkladata z najrazličnejšimi priimki, dasi je gotovo, da se bosta nekega lepega dne pobotala in si padla v naročje z bratsko besedo: »Oprosti!«

Da se povrnem nazaj k Mariboru: Mesto je prostorno, precej veliko, dasi neenotno in razbito; škoda je, da nima tramvaja, dasiravno bi mu bil potreben toliko kot je potreben Ljubljani, ki ga je že zdavnaj uvedla. Nam, ki si prvičkrat ogledujemo natančneje to mesto, posebno imponira veliki most čez Dravo, lep pa je tudi mestni park. Nočno življenje je dokaj solidno; mi- slim, da kavarnarji niso nič preveč za-

dovoljni z vami Mariborčani. Ne vem, kaj je krivo temu: ali trenutno materialno stanje večine prebivalstva, ali pa štedljivost. Videl sem tudi pijance, ki pa niso tako nevarni in vsiljivi, kakor pri nas, zlasti v Krajini, kjer je konec vsakega lumpanja — prepir in nož.

Opazil sem tudi, da v Mariboru zelo čislajo glasbo. To kaže, da imajo Slovenci jako razvit estetičen čut. Čudim se, da mariborski trgovci ne posvečajo več pozornosti svojim izložbam, ki so za tuje prvi vidni izraz mestne lepote in bogastva. Nič čudnega ne morem reči o mestni upravi. Njeno najboljše spričevalo so ceste. (Žal, da tujei nima jo tudi drugače vpogleda v mestno gospodarstvo. Bi spoznali, kako srečno roko ima socialna demokracija v mestni komunalni politiki. Op. ured.)

Mariborske vesti.

Maribor 17. januarja 1923.

m Veliki župan dr. Ploj v Mariboru. Včeraj popoldne je dospel v Maribor z ministrom Zupaničem tudi veliki župan mariborske oblasti g. dr. Ploj. — Danes sta odpotovala z ministrom Zupaničem v Prekmurje, od koder se vrneta v petek zvečer, nakar odpotuje dr. Ploj za nekaj časa nazaj na svoje službeno mesto v Pariz.

m Bankokratski bacil okužil NSS. Na včerajšnjem shodu narodnih socialistov sta gg. Brandtner in Roglič delala »štimungo« za enotno fronto proletarijata. Ne en glas baje ne sme iti v korist kapitalističnih strank. Pod pojmom kapitalističnih pristavev so umevali narodni socialisti doslej predvsem one, ki imajo zveze z bankami, posebno so imeli vedno na piki one, ki sedijo v upravnih svetih bank. Nesrečni slučaj pa je hotel, da je ravno včeraj prinesel »Uradni list« v Maribor vest, da sedi v upravnem svetu velebanke »Prve hrvatske štedionice« v Mariboru poleg g. Scherbauma, in Rosenberga tudi voditelj mariborskih narodnih socialistov g. Ivan Roglič, ki je torej tudi še pravočasno zlezel med bankokrate, da menda la agitira za uboge proletarce, Slava teoriji in praksi! Oni redki narodnjaki narodnosoc. stranke, ki še dosedaj niso uvideli, kako jih izrabljajo demagoški voditelji, bodo menda kmalu definitivno spregledali.

m Rote Elf-Mak-Rapid. »Naprej« poroča, da je poprej socialistični in delavski športni klub »Rote Elf«, pozneje Mak te dni »s šili in kopiti« pršel v nemškonačionalni »Rapid«. »Naprej« izraža velike dvome o socializmu mariborskih socialistov.

m Spreved kostumiranih dam in gospodov bo otvoril ob 21. uri pravilčno »Japonsko noč« umetniškega kluba »Grohar« v Goetzovi dvorani dne 20. t. m. Radi tega prosimo vse one dame in gospode, ki bodo kostumirani, da se takoj pri vstopu oglase pri gospodu aranžerju spreveda.

m Novi mariborski škof. Kakor poroča beograjski list bo glasom dogovora med našo vlado in Vatikanom imenovan za škofa v Mariboru bivši tržaški škof dr. Karlin.

m Predprodaja vstopnic za »Japonsko noč« dne 20. t. m. se vrši pri sledečih tvrdkah: Zlata Brišnik, Slovenska ulica; Franjo Majer, Glavni trg; juvelir Peteln, Gosposka ulica in stekleninar Bernhard, Aleksandrova cesta. Isto tam dobe oni, ki jih še nimajo, tudi vabila.

m Zvišanje cene električnemu toku. Mestno elektriško podjetje poroča: S 1. jan. 1923 se zviša cena toka v kolikor bode to zahteval izid pogajanj, ki so

sedaj v teku z elektrarno Falo. Do zaključka pogajanj se orši zaračunitev še po starih cenah, ter se razlika predpiše naknadno. Prosimo, da cenjeni odjemalci to upoštevajo.

m Buddhov kip, ki bo krasil tempelj na »Japonski noči«, je že skoro dovršen. Kip je umetniško delo g. akad. kiparja prof. Ravnikarja ter obsega nad dva metra višine in dolžine.

m Led mesto masti. Naše poročilo o sodni razpravi zoper Petra Purkaroviča radi slabe masti, ki jo je prodal tukajšnjemu trgovcu Vidoviču po 67 K, izpopolnjujemo v toliko, da se je izvršila kupčija že meseca januarja 1922. Dotična mast je bila zaplenjena in se sploh ni prodajala.

m Nova odvetniška pisarna. Odvetnik dr. Fr. Tomšič je preselil svojo pisarno iz Litije v Maribor.

m Dekoracije Goetzove dvorane za »Japonsko noč«, ki bodo spremenile ta velik prostor v kos daljnega Nipona so že v polnem teku. Iz parketnih tal rastejo templji, hiše, paviljoni, vrtovi cvetočih črešnjih itd.

m Pastenrjev večer v »Ljudski univerzi«. Tudi Maribor noče zaostati za drugimi mesti velikega dela Evrope, ki so že slavila ali še bodo slavila stoletnico francoskega učenjaka in dobrotnika človeštva Louisa Pasteurja. V ponedeljek dne 22. t. m. priredi tukajšnji zdravnik g. dr. Fr. Toplak v prostorih »Ljudske univerze« (mala kazinska dvorana) predavanje o Pastenrju, njegovem življenju in delovanju. Predavatelj namerava prav posebno očrtati znanstveni in praktični pomen Pasteurjevih raziskitij na polju bakteriologije. Tako se čitatelji ne bodo seznanili samo z življenjem in delovanjem velikega učenjaka, marveč bodo spoznali tudi nekatere važne prirodoslovno-medicinske pridobitve. Če bo mogoče, bo g. predavatelj demonstriral z mikroskopom in z bakterijami. Pričakujemo obilen obisk. Začetek točno ob pol osmi uri zvečer.

m Stare knjige, dobro ohranjene, tudi nemške, a le najboljših svetovnih pisateljev, kupuje po najvišjih cenah »Ljudska knjižnica« v Narodnem domu.

m Kralj v Vlahovičevi gostilni. Danes krog 11. ure se je v gostilni Vlahovič na Aleksandrovi cesti zbral um nekemu Dolajšu iz St. Jakoba v Slovenskih goricah. Prišel je zatrijevati, da je kralj itd. ter razgrajati. Pozvan je bil rešilni oddelek, ki je »šentjakobškega kralja« odvedel v bolnico.

m Vdova s 3 nepreskrbljenimi otroci, brez sredstev, prosi dobra srca za pomoč, da obleče otroke. Darove sprejema uredništvo »Tabora«.

Narodno gledališče.

Repertoire:

Sreda, 17. jan. Običan čovek. gostovanje v Celju.

Četrtek, 18. jan. Užičarji, B.

Petek, 19. jan. Faust, A. Gostovanje g. Knittla, člana zagrebske opere.

Sobota, 20. jan. Zaprti radi Japonske noči.

—□—

»Užičarji«, V četrtek, dne 17. jan. se vrši zadnja večerna predstava kmetške tragedije »Užičarji«. Predstava

se vrši za ab. B. pripominjamo pa, da je še nekaj prostorov na razpolago in naj si občinstvo pravočasno preskrbi vstopnice.

»Faust«, V petek, 19. jan. se vprizori krasna Gounod-ova opera »Faust« z Mitrovičev v vlogi Margarete in s Knittlom v vlogi »Faust«. Predstava se vrši zato v petek, da ne bi kolidirali z umetniško prireditvijo »Japonske noči«, ki jo vprizori klub »Grohar«.

Darujte za »Sklad otroške bolnice« v Mariboru.

Kultura in umetnost

Prosvetno delo na Češkem.

Dobri poznavatelji in prijatelji naših težnj dr. Bohuš Vybiral nam je poslal program »Lidove škole« (ljudske univerze), kakor je delovala v svojem 5. letniku, 9. tečaju, ki je trajal od 9. okt. do 16. dec. 1922. v moravskem mestu Olomucu. »Lidova škola« je samo del splošnega prosvetnega dela, ki ni kakor pri nas prepušeno zasebni inicijativi, temveč tvori bistven del brige ministrstva prosvete, ki ljudsko prosveto ukazuje, organizuje in podpira. Kako se vrši to delo med češkim vojaštvom, o tem je šlo poročilo nedavno po naših listih. Neznano pa utegne biti, da ima tam vsaka občina zakonito dolžnost vzdrževati svojemu številu primerno javno ljudsko knjižnico. Čim večja je občina, tem razsežnejše je seve prosvetno delovanje. Naravnost čuditi se moramo velikopoteznosti tega stremjenja v Olomucu. Pri nas razumemo pod visoko letičim naslovom ljudske univerze niz javnih predavanj, brez medsebojne notranje zveze, slučajnih i glede predavateljev, i glede poslušalcev. Dr. Karel Ozvald je sicer skušal taka predavanja spraviti v nekak sistem in jim odkazati etično smer, toda odkod vzeti strokovnjake, ki bi znali dovolj globoko orati, odkod pa tudi dobiti publiko, ki bi začutila glad po taki hrani? Za sedaj se moramo zadovoljiti že s tem, če se nam posrečijo več predavanj obsegaajoči kurzi.

Lidova škola je imela po vseučiliškem vzgledu že za celi tečaj določen urnik: vsak delavnik od 19.—21. ure na raznih krajih mesta. Snov je obsegala sledečih 9 panog: 1. Splošna izobrazba, ki je obravnavala zdravstvo (s posebnim ozirom na materinstvo), splošno in domačo zgodovino, pregled zgodovine Srbov, Hrvatov in Slovencev (predaval dr. Vybaral), staro češko literaturo (isti), uvod v modroslovje; 2. godba in oblika, umetnost (v 3 kurzi); 3. samouprava (mestni statut, volilni red, lastni in prenešeni delokrog občine, socialna skrb, kontrola občinskega gospodarstva, kataster itd.); 4. trgovina in obrt v 5 kurzi; davčni predpisi, obrtno pravo, bilanca in knjigovodstvo, kalkulacija, reklama, tesnopolis, lepopolis, nemški tesnopolis in korespondenca; 5. jezikovni kurzi: dobra češčina(!), slovenščina (dr. Vybiral), srbohrvaščina (2 kurza), ruščina (2 kurza), angleščina (2 kurza), francoščina (2 kurza), nemščina, esperanto(!); 6. godbeni večeri (Fibich, Janaček, Smetana, Dvorak); režiserski kurzi(!); 8. univerzita ekstenzija (po priliki); 9. splošno pristopna brezplačna predavanja: Zakon o zaščiti najemnikov, cerkev in država, češkonemško razmerje, lokarna zgodovina, vtisi s potovanja po Nemškem in Irskem.

Zares bogat program! Vsak udeleženeec se mora že v začetku kurza oglasiti in plačati učnino (različno po predmetih 10 ali 20 čK, za jezikovne kurze, ki pa trajajo 7 mesecev z dvema urama na teden 50 čK). Brez legitimacije ni dovoljen obisk. Revni sloji so na prošnjo lahko oproščeni, dijaki plačajo polovico.

Pri tej priliki naj še poročam, da imajo tam tudi odbor Češkoslovensko-jugoslovenske lige, ki je v proslavo četrtletnice našega ujedinjenja priredila akademijo z glasbenimi točkami in recitacijami (Smrt matke Jugoviča, Pred Kranjčevičevim spomenikom, Car Lazar i carica Milica, Slovjenskoj braći). Slavnostni govor je imel naš dr. Vybiral. — Dr. A. D.

—□—

x »Jugoslovenski Pomorac«. Prejeli smo 1. številko III. letnika odlično urejevane revije za propagando našega morja in pomorstva. Revija, ki jo urejuje v Mariboru dobro znani poročnik trgovinske mornarice g. Rudolf Ornič, si je utrla pot v širše sloje našega naroda in je njen obstoj zasiguran. Treba pa je, da se razširi še bolj, ker je to v eminentno narodnem in državnem interesu. Uredništvo dobro naglašja v svoji uvodni besedi: »vsaka, tudi najmanjša investicija v pomorstvo je rodovitno zrna, ki bo v najbližji bodočnosti rodilo obilo sadu.« Program za letošnje leto je mnogo obetajoč in je le treba, da vsi podpremo uredništvo z gnotnimi in moralnimi sredstvi. Pravkar izišla številka je zelo zanimiva, prinaša tudi sliko Slavko A. Milošević piše o razgraničenju Golfske struje, H. V. Ča- nnoj referira o prvem jugoslov. pro-

du, zgrajenem v domači ladjedelnici, Mirko Filipović-Nrkač podaja svoje vtise s potovanja Barcelona-Algir-Malta, nato sledi polemika glede našega rečnega brodarstva, pregled brodov in »Vesti« z raznimi aktualnimi novicami iz pomorskega življenja. Listak prinaša članek »Dubrovački brod XVI. stoljeća«. V književnosti poroča uredništvo o novih knjigah. »Jugoslav. Pomorac« izhaja dvakrat mesečno; naročnina iznaša letno 60 D. Naroča se v upravi; Zagreb, Prilaz Gjüre Deželića 67. ali pri mariborskih poverjenikih Mile Sertić (zvečer v kavarni »Central«) in Josip Miličič (trdka Ludovik Šef, Cankarjeva ulica.).

x Jos. Kostanjevec: Zbrani spisi. V tiskarni »Panonija« v Gornji Radgoni se tiskajo Kostanjeveči zbrani spisi, ki so proračunani na okroglo trideset zvezkov in ki bodo izhajali mesečno po eden do dva zvezka v žepnem formatu po 5 tisk. pol. Prvi zvezek izide začetkom februarja ter stane s poštnino vred 650 D. Naroča se v gori imenovani tiskarni ali pa naravnost pri pisatelju v Mariboru, Ob Železnici št. 6-II. Plača se lahko vsak zvezek posebe ali pa tudi več zvezkov skupaj vnaprej. Ker je Kostanjevec znan kot dober in priljubljen pisatelj, je gotovo, da se bodo njegova dela sproti razpečala. Priporočamo!

x »Babilon« je naslov petdejski burki, ki jo vprižori v nedeljo dne 21. januarja ob 17. uri v Narodnem domu Ljudski oder. Burka, ki doslej v Mariboru še ni bila vprižorjena, je polna velekomedijskih zapletov, ki silijo gledalca k prijetnemu smehu. Predprodaja vstopnic kot po navadi.

Ljudska knjižnica

Narodni dom, I. nadstr.

posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure
in ob četrkih od 1/2 19.—1/2 20. ure

Sokolstvo.

o Načelstvo Kola jahačev opozarja vse člane na redno letno člansko skupščino, ki se vrši v četrtek 18. t. m. ob 20. uri zvečer v restavraciji Narodnega doma z običajnim dnevnim redom. Ob 19. uri je ravnotam seja načelstva. — Bratje, ki imajo izposojeno kak predmet inventarja, naj tega oddajo tekom četrtega pri hišniku Narodnega doma z naznačbo svojga imena. Zdravo! Načelstvo.

o Prva seja novotvoljenega odbora sok. društva v Mariboru se vrši v četrtek, 18. t. m. ob 18. uri zvečer v društveni sobi v Narodnem domu. Želi se radi konstituiranja novega odbora udeležba vseh izvoljenih članov.

Ljubljanske vesti.

Kino »Matica«. Je sicer nenavadno, da se piše v uredniškem delu o kakem kinu, vendar smo prepričani, da storimo le svojo nacionalno in kulturno dolžnost, če opozorimo slovensko javnost na kino »Matica«, ki prične v kratkem v Ljubljani s svojimi predstavami. Ni to kino v običajnem zmislu besede, kino, ki bi služil le zabavi in dostikrat nad vse kvarni zabavi. Temveč to je kino, ki hoče poleg vse zabavnosti nuditi tudi pouk in ki je ves posvečen nacionalni, kulturni, pa zato tudi нравni misli. Ono veliko vrzel, ki jo je slovensko ljudstvo tako silno občutilo, ono nezdravo pomanjkanje ljudskega prosvetnega dela, hoče zamašiti kino »Matica« in sicer na način, ki bo gotovo nad vse uspešen. Kakor je dunajska »Urania« tempel prosvetnega dela med dunajskim ljudstvom, tako naj postane kino »Matica« tempel prosvetnega dela med slovenskim ljudstvom. »Urania« je vzor ljubljanskemu kinu »Matica«, samo da je na še bolj praktični podlagi. Ljudsko prosvetno delo je drago in ne daje zadostnih dohodkov, zato naj kino predstave pridobije potrebne denarne dohodke. To je idealni namen kina »Matica«, ki ga je osnovala in čegar lastnica je »Jugoslovenska Matica«, ki je tako vnovič dokazala, da je prvovrstno kulturno društvo. Kino »Matica« pa je morala končno »Jugosloven-

ska Matica« ustanoviti tudi iz ozira do neodrešenih bratov. Vedno naraščajoča beda javnih nameščenec vpliva v znatni meri na finance Jugoslovenske Matice, saj je ravno v vrstah inteligence njena najmočnejša zaslomba. Zato je morala seči »Jugoslovenska Matica« po samopomoči in vsa čast jej, da je storila to na tak način, da pomaga sebi, bratom tam preko in vsemu ljudstvu. Kino »Matica« bo posloval na sledeči način: Redno vsako sredo in soboto popoldne bodo javna predavanja za otroke in dijakke, v nedeljo dopoldne pa za delavstvo. Predavali bodo naši prvovrstni kulturni delavci in predavanja bodo pojasnjevala nazorne skioptične slike ter filmi. Že sedaj ima Jugoslovenska Matica diapozitivov za 29 različnih predavanj. Zvečer pa bodo kino predstave in sicer prvovrstne ter nad vse zanimive. Tako bo prvi film, ki se bo predaval v kinu »Matica« slavni francoski film »Kralji v pregnanstvu«, ki v dveh delih pripoveduje o veliki Napoleonovi dobi. Pri vseh kino predstavah bo godba in sicer v začetku kvintet, obstoječ iz 3 vijolin, viole in klavirja, kasneje pa bo redno sodeloval oddelček godbe Dravske divizije. Poleg predavanj in kino predstav pa se bodo vršili v kinu »Matica« tudi manjši koncerti, ki se bodo sigurno posebno priljubili občinstvu. Kino »Matica« bo v dvorani Filharmoničnega društva in je tako dano popolno jamstvo, da bo kino »Matica« prekašal v vsakem pogledu vse druge. Veliko kulturno delo pomeni kino »Matica« in zato pričakujemo, da bo vsa javnost njegov odkrit in zvest podpornik.

Narodnosocijalistični shod v Narod. domu.

Maribor, 16. jan. 1923.

Za nočjo so sklicali narodni socijalisti v Narodni dom javen shod, na katerem s.a. pričela bivši podžupan Roglič in poslanec Brandner. Shod, ki je potekal zelo klaverno, je dokazal, da je narodnosocijalna stranka v Mariboru v popolnem razsulu. Udeležilo se ga je jedva krog 300 oseb, a še med temi je bila dobra polovica razbovednežev iz drugih strank. Med zborovanjem je skoraj polovica občinstva zapustila dvorano. Inteligenca, izvzemši enega gospoda od sodnije in enega od finančnega ravnateljstva, sploh ni bilo.

Shodu je predsedoval postajenačelnik Mohorko, ker se je načelnik narodnosocijalne stranke v Mariboru g. Jarh menda skujal. Bivši podžupan Roglič je razpravljal o komunalni politiki v temu, kakor je običajen v mariborski občinski dvorani. Poveljal pravzaprav ni nič drugega, mitj, kako si sam zamišlja komunalno politiko. Fritozova! se je nad socijalnimi demokratji, da so ga zapostavljali ter se jezi! nad klerikale, ki so jih zvalili v opozicijo, potem pa pustili na cedilu.

Poslanec Brandner bi imel razpravljati o državni politiki, pa je mešal v svojem govoru Beograd, Ljubljano in Maribor in ni povedel o volitvah nič točnega. Vsakdo je moral že v prvem hipu spoznati, da je prišel delat samo »štimgo« za skupno proletarsko fronto, povdarjajoč, da ne sme niti eden glas NSS biti oddan za kako kapitalistično stranko. Kako si to zamišlja v Mariboru, kjer se socijalni demokratje in narodni socijalci vedno lasajo, ni povedal. Obljubil je samo izredni kongres stranke, ki bo mariborskim pristajem diktiral, kaj naj store.

Po Brandnerjevem govoru je predsednik Mohorko kar hitro zaključil zborovanje, tako, da nikdo ni mogel ugovarjati ali sploh priti do besede.

Objave.

§ I. Mariborski Bioskop. V četrtek, petek, soboto in nedeljo se predvaja veličanska ljubavna drama v 6 činih »Gospodar pustinja«, prvovrsten film francoske tvornice Gaumont z najboljšimi igralci Francije v glavnih ulogah. Izborna režija, krasni posnetki, prvovrstni igralci in napeta vsebina iz življenje mladega šeka, ki je opustil harem, da vzame za ženo kristjanko — katero je spoznal v Parizu in katero odpelje v svojo domovino — pustinja.

Gospodarstvo.

KMETIJSTVO.

Živinozdravnik S. Arko:

Porodična mrzlica krav.

Ta, prejšnje čase zelo nevarna bolezen se je v večji meri pričela pojavljati šele v oni dobi, ko se je pričelo odgajati posebno dobre krave molznice s tem, da se jih je obilneje in izdatneje krmilo. Pravega vzroka postanka bolezni še danes ne poznamo, brezdvomno pa ima obilno krmiljenje pred, oziroma takoj po porodu velik vpliv na pojav bolezni.

Kaj imenujemo porodično mrzlico? To je bolezen ki se pojavi skoro izključno samo pri kravah in sicer navadno pol do 3 dni po porodu, včasih, toda le redkokdaj že tudi tik pred ali med porodom. Nenadoma, brez vsakega vidnega vzroka krava noče več jesti. Obenem postane žival nemirna, muka, stopica z nogami in ima nemiren pogled. To traja pa le kratek čas, takoj nato se pojavi splošna slabost, žival se zgrudi na tla in leži nezavestno z glavo obrnjeno na stran ob plečetu, ali pa stegne glavo pod jasli naslonjeno s čeljustjo na tleh. Oči so napol zaprte kakor bi spala, dihanje je globoko in počasno, ušesa so mrzla, gobec je po navadi napol odprt, žila bije hitro in slabo. Po vsem telesu se opaža ohromelost, krava ne more vstati in tudi če se jo s silo vzdigne, se ne more držati na nogah. Ako jo zbodeš z iglo v kožo, se za to ne zmeni; z eno besedo žival, leži v popolni nezavesti. Mleko seveda tudi usahne, včasih popolnoma, vime je občutito prazno, blato gre le poredkoma naprej.

Naravno je, da zadene tak nesrečen slučaj živinorejca nepričakovano in po navadi zbolijo najboljša molznica, zato je velike važnosti, če podam tu par nasvetov, kako se boleznijo pogostokrat obvarujemo, oziroma kaj je v slučaju bolezni storiti, da nam žival ne pogine.

Kakor že rečeno, se porodična mrzlica pojavi navadno pri dobro krmiljenih kravah in posebno takrat, če se je kravo krmilo zadnje tedne pred porodom oz. takoj po porodu posebno obilno in izdatno. Da ima krma vpliv na postanek te bolezni, se vidi tudi po tem, da jo v nekaterih krajih sploh ne poznajo in sicer ravno tam, kjer nimajo navade, da bi breje krave tik pred otelitvijo obilneje krmili; med tem, ko je zopet v krajih, kjer obstoji ta navada, bolezen zelo pogosta.

Torej ne krmite breje krave zadnje tedne preveč obilno, bolje je, da se jim poklada nekoliko manj krme in tudi ne napajajte je s preveč hladno vodo.

Druga napaka, ki jo napravi živinorejec je, da oboleli živali zaliva različna zdravila, kakor kamilice, grenko sol itd. Rekli smo že, da je celo telo živali ohromelo in otrpjen je tudi goltanec. Če se tako bolni živali zalije zdravila, žival vsled otrpjenega grla ne more požirati in namesto, da bi šla tekočina v želodec, gre navadno v pljuča, kjer se kmalu razvije vnetje in krava, tudi če od prvotne bolezni same ozdravi, dobi pljučnico in lahko pogine.

Ne zalivajte torej nikakih zdravil v tem slučaju ker to zamore samo škoditi in se je tega predvsem varovati. Pripravite pa mehko, suho ležišče in sicer tako, da leži glava bolj visoko. Če se pojavi napenjanje, podprite žival od strani, da leži s podvitimi prednjimi nogami na prsih in lahko tudi malo na levi strani, ker tako lažje diha.

Te okolnosti je treba vpoštevati, predno se prične z zdravljenjem.

Prejšnje čase je bila ta bolezen zelo nevarna, ker se je le malo živali moglo rešiti pred poginom oz. se jih je moralo zaklati. Poznali nismo nobenega zanesljivega zdravnika. Šele l. 1897. se je posrečilo nekemu danskemu živinozdravniku, da je našel pravi način zdravljenja in s tem neizmerno veliko koristil živinorejci.

Ta danski živinozdravnik je prvi poskusil vbrizgati neko kemično raztoplino v vime živali. Pri tem je pustil vime krepko masirati (drgniti) in po vztrajnem prizadevanju se mu je posrečilo rešiti večino obolelih krav. Pozneje se je poskusilo napolniti vime s plinom kisikom, kar se je še bolje obneslo in naposled se je prišlo na to, da zadostuje tudi zrak sam, oz. da deluje kisik, ki je v zraku ravno tako učinkovito. Medtem, ko je pred to iznajdbo bilo 70 do 80 odstotkov smrtnih slučajev, se je to število znižalo po zdravljenju po novem načinu na 10 odstotkov.

in še manj. Skoraj bi rekel, da v normalnih slučajih, kjer se nič ne zagreši, ozdravi skoro sleherna žival. Paziti pa je pri tem, da se vime ne okuži, zato ni varno in nikakor priporočljivo, če se nabrizga vime s kako nerazkuženo brizgalko in ne očiščenim hlevskim zrakom, ker navadno nastane vsled tega vnetje vimena in krava zgubi mleko za vedno.

Zanimivo je, kako naglo učinkuje to zdravljenje. Krava poprej popolnoma otrpla in napol mrtva, že čez kake pol ure dvigne glavo, pogleda okoli sebe in začne celo jesti, če se ji ponudi krmo. To je razveseljav trenutek, vsa mučna skrb zgine z obraza posestnika, veselje zopet zavladava v hiši. In kmalu krava tudi vstane, je v početku še nekoliko slaba v nogah, polagoma se pa vrnejo moči, vime se zopet napolni z mlekom in žival je popolnoma ozdravljena.

Pripetijo se pa tudi slučaj, kakor pač pri vsaki bolezni, da stvar ne gre tako gladko, so pa to, lahko rečem, skoraj izjeme. Kakor že omenjeno, lahko nastane vnetje pluć, če se je kaj zalivalo. Tudi ena ali obe zadnji nogi ostaneta včasih hromi. To pa polagoma zgine, če si ni žival mogoče zlomila kako kost, ko je padla na tla vsled omotice. Včasih se bolezen čez par dni zopet ponovi, no, in potem se jo na opisan način zopet ozdravi. Koristno je, če se kravo po vsem životu, posebno po hrbtu in nogah krepko zdrigne z jesihom ker to povpsejši obtok krvi in moči se poprej povrnejo.

Naj bi vsak živinorejec ki je mogoče že kedaj zgubil svojo najlepšo žival, ali ki se mu bo tak slučaj pripetil v lastnem hlevu, ravnal v bodoče pametno in pravilno po danih nasvetih, spoznal bolezen, pozval takoj veččaka in se s tem obvaroval občutne škode.

—□—

Zanemarjen del gospodarstva.

Kdor ima priliko potovati po deželi, vidi v vsaki vasi, kako silno je pri nas zanemarjena ravno ona panoga gospodarstva, ki povzroča razmeroma najmanj dela in bi bila lahko za naše kraje silno dobičkanosna.

V mislih imamo perutnino. Kdo se briga pri nas za te živali? Takorekoč nihče! Navadno so kokoši prepuščene samim sebi. In kljub slabemu ravnanju z njimi so te živalice že za tisto ubogo pest zrnja, ki ga dobe po enkrat na dan, tako silno hvaležne!

Vsak pameten gospodar ve, kako velike važnosti je danes plemu za živino. Pri kokoših in sploh pri perutnini se to skoro nikdar ne upošteva. Petelin je po navadi star gospod, ki se ženi nemoteno s svojimi sestrami in hčarami! Jasno, da mora tak zarod biti podvržen vsem mogočim boleznim, da hira in propada.

Zato mora biti prva vaša briga skrb za plemo, kakor pri veliki živali. Kdor skrbi za mešanje krvi z izmenjavo petelinov, bo kmalu videl veliko koristi! Za perutnino je dalje potreben primeren kurji blev. Ponekod imajo lične lesene hišice, predeljene na dva dela, na zgornji in spodnji. V zgornjem delu vise primerno debele palice, ki se dajo z lahkoto sneti, da se lahko vsak trenutek očistijo. V spodnjem delu pa je natresen v enem kotu droben pesek, v drugem je posoda za vodo in za zrnje, dalje slama za gnezdo. V hišici pa mora vladati silna snaga. Hišice (kurje hleve) morate snažiti vsak dan. To je delo par minut in se silno izplača!

Posebno snažne pa morajo biti posode za hrano in za vodo.

Dalje je treba vedeti, kakaj rediš kokoši: ali zaradi mesa ali zaradi jajc? Če hočem imeti od živali meso, tim moram dati eno hrano, če pa hočem imeti jajca, drugo.

Primeren kurji hlevi so važni zlasti za zimo. Če so topli, kokoši rade neso tudi po zimi, kar v gospodarstvu mnogo pomeni.

Kar smo rekli tu o kokoših, velja tudi o ostali perutnini. Kdo bo naše nasvete ubogal, se ne bo kesal. Sedaj po zimi je časa dovolj, da postavite za perutnino posebne hišice, ki veljajo malenkosten denar, a se bogato izplačajo.

(iz »Goriške Straže«.)

—□—

Vinarsko in sadjarski odsek kmetijske družbe za Slovenijo v Mariboru

je imel v soboto dne 13. t. m. odborovo sejo s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo in obračun o vinski razstavi, ki jo je priredil odsek povodom obrtnih razstav v Mariboru od 8.—24. sept. 1922;
2. Posvetovanje o udeležbi odseka na vinski razstavi oz. vinskem sejmu, ki ga priredi Srpsko poljoprivredno društvo za celo Jugoslavijo prihodnje pomlad v Beogradu;
3. Posvetovanje o korakih proti nameravani uvedbi trošarine na vino v znesku 12 Din. za vsaki liter kvalitetnega vina in 1.35 Din. za vsaki liter vinskega mošta;
4. Posvetovanje o izvozu vina v Češkoslovaško;
5. Slučajnosti.

Seje se je vdeležilo 26 članov odseka oziroma vinogradnikov.

Glasom poročila predsednika vin. ravnatelja A. Puklavca je bilo za vinsko razstavo v Mariboru 78 prijav z 204 vinskimi sortami. Od teh se razstave ni udeležilo 7, razven tega so nekateri manje vrste vina razstavili nego so jih prijavili, ker je vino bilo v vrenju, tako, da je odpadlo 20 vrst vina. Od 184 vrst vina se je udeležilo vsled sklepa preskuševalne komisije izločilo vsled bolezni in pogreškov 11 vrst vina. Ostalo jih je torej na razstavi 173 vrst. Od teh je preskuševalna komisija ocenila 10 vin kot navadno namizno, 33 no, 17 vin kot boljše namizno vino, 33 vin kot navadno steklenično vino, 40 vin kot boljše steklenično vino in 64 vin kot vinske specialitete. Razstava je končala izvirno velikim stroškom za majhnim prebitkom. Odsekova imovina znaša danes 33.500 Din. Sejini sklepi so sledeči:

a) Izreče se najlepša zahvala vsem, ki so omogočili vinsko razstavo, nadalje vsem darovalcem vina za »Propagandni fond« vsem sodelovalcem in sodelovalkam za njih trud in požrtvovanje;

b) Vse razstavljeno vino se izplača razstavljalcem po 5 Din. steklenica, kakor se je svojčas obljubilo. Po ena steklenica se od vsake sorte odšteje za preskušnjo;

c) Razstavljalci ki so darovali en del razstavljalnega vina v svrhu kritja deficita, ki ga pa ni, se naprosijo, da se sme za to darovano vino prepisati na propagandni fond;

d) Ustanovi se pri odseku »Propagandni odbor« ki bo skrbel za primerno reklamno za naša vina, v ta namen se dotira 20.000 Din. iz odsekov imovine. V delovni odbor se določita ravnatelj Puklavac in višji nadzornik Zabavnik ter en delegat drž. vinarske in sadjarske šole;

e) Vdeležba naših vinogradnikov z boljšimi vini na vinski razstavi v Beogradu je potrebna. Pozove naj se vinogradnike ki so lani v Mariboru razstavili boljša vina, da se tudi beograjske razstave udeležijo pod odsekovim strokovnim vodstvom toda na stroške razstavjalcev. Odsek se odpove tudi morebitnemu dobičku v prid razstavljalcem. Odsek naj bo pri razstavi zastopan po vsaj treh osebah;

f) Odsek protestira proti nameravani zvišanju državne trošarine na vino;

g) Zahteva se da pokrajinska uprava za Slovenijo opusti svoje stališče glede odobrenja občinskih proračunov z ozirom na obdačenje vina. Opozorjanje občinskih zastopstev, da naj navržijo do 250% dohodek na državno trošarino na vino, naj od strani pokrajinske uprave z ozirom na vladajočo vinsko krizo opusti;

h) Pozivajo se vsi okrajni zastopi, občine in kmetijske organizacije, da istotako protestirajo v smislu točk sub f) in g);

i) Odsek naj se obrne na vlado, da ustanovi v Pragi državno vzorno klet v svrhu propagande za izvoz naših vin v CS;

j) Da se veže izvoz naših svinj z izvozom vina; istotako naj se kompenzira z vinom uvoz češkega tekstilnega blaga i trojev;

k) Doseže naj se, da se bo od prijateljskih nam držav, kamor izvažamo oz. bo mo izvažali naša vina, znižala uvozna carina na vino in se odmerjala po vsebini alkohola;

l) Železniški tarifi naj se pri izvozu vina znižajo, izvoznikarjem pa se naj pri izvozu izvozne nagrade.

Da kokoši po zimi bolje nesejo, jim pomešaj med hrano paprike, zlasti semenja od paprike. Znano je, da kokoši papriko radi jedo. Tozadevni poskusi v Ameriki in na Angleškem so dokazali resnico, da po papriki kokoši bolje neso. Amerikanci dajejo kokošim vsak tretji dan na 10—12 kokoši eno malo žlico paprike.

Ako domača živina noče žreti, pomešaj ji med krmno eno žlico navadne kuhinjske ali Glauberove soli. V resnem slučaju seveda je treba poklicati živinozdravnika. Čuvajte pa se raznih tajnih sredstev, ki se vam ponujajo od raznih strani — na korist žepov ponujalcev.

OBRT IN TRGOVINA.

Naša trgovina in industrija v letu 1922. Industrija.

Od letos ustanovljenih, odnosno na novo protokoliranih industrijskih tvrdk jih pripada:

Na lesno industrijo 18, na kemično industrijo 9, na tekstilno in konfekcijsko industrijo 7, na živilno industrijo 6, na industrijo spirituoza 5, na kovinsko stroko 4, na električno stroko 3, na grafično stroko 3, na stavbeno stroko 3, na papirno kartonažno stroko 2, na montansko stroko 1, na slannikarsko stroko 1, na usnjarsko stroko 1.

Po obliki je izmed novo ustanovljenih industrijskih tvrdk 23 družb z omejeno zavezo, 3 delniške družbe, 1 komanditna družba, 20 javnih trgovskih družb in 10 posameznih tvrdk. Glavnica novih delniških družb znaša skupaj 5 milijonov kron in družb z omejeno zavezo pa 13.677 milijonov K.

Trgovina. Zanimiva je statistika trgovinsko-obrtnega gibanja. V obrtnem katastru zaznamujemo od 1. julija 1921 do 31. julija 1922 trgovinsko-obrtnih prijav 4822, a odjav 3558, tako da znaša prirastek 1464.

Med prijavljenimi trgovinskimi obrti je glede prirastka na prvem mestu lesna trgovina s 467 prijavami in 206 odjavami, tako da znaša prirastek 261. Potem sledijo: sejmarstvo s 314 prijavami in 179 odjavami (prirastek 135), trgovina z deželimi pridelki z 250 prijavami in 118 odjavami (prirastek 132), gostilne s 551 prijavami in 431 odjavami (prirastek 120), trgovina z živino s 190 prijavami in 114 odjavami (prirastek 76), godbeniki z 82 prijavami in 7 odjavami (prirastek 75), trgovina z živo in zaklano živino s 54 prijavami in 3 odjavami (prirastek 51), trgovina z vinom s 128 prijavami in 78 odjavami (prirastek 50), trgovina z manufakturnim blagom s 76 prijavami in 29 odjavami (prirastek 47), trgovina s konji s 50 prijavami in 7 odjavami (prirastek 43), trgovina z galanterijskim blagom z 69 prijavami in 37 odjavami (prirastek 32), izvožniki s 36 prijavami in 17 odjavami (prirastek 19), trgovina z drvi s 32 prijavami in 13 odjavami (prirastek 19), trgovina s kolesi, stroji in šivalnimi stroji s 23 prijavami in 6 odjavami (prirastek 17) itd.

V padcu štela je na prvem mestu Kramarija z 31 prijavami in 143 odjavami (padec za 112), potem sledijo: trgovci z žganjem v zaprtih steklenicah z 12 prijavami in 101 odjavo (padec 89), branjarja s 126 prijavami in 193 odjavami (padec 67), trgovina z vinom in pivom v zaprtih steklenicah z 20 prijavami in 63 odjavami (padec 43), trgovina z mešanim blagom s 341 prijavami in 422 odjavami (padec 41), trgovina s pivom v zaprtih steklenicah s 13 prijavami in 43 odjavami (padec 30), trgovina z vinom v zaprtih steklenicah z 18 prijavami in 44 odjavami (padec 26), trgovina z žganjem s 14 prijavami in 34 odjavami (padec 20) itd.

V trgovskem registru ljubljanske trgovske in obrtniške zbornice je bilo od 1. julija 1921 do 13. oktobra 1922 vpisanih 290 posameznih tvrdk in 202 družabni tvrdki, izbrisanih pa 38 posameznih in 38 družabnih tvrdk. Razne izpremembe so se izvršile pri 87 posameznih in 270 družabnih tvrdkah.

Cena petroleja bo znižana. Uprava monopola je sklenila, da zniža ceno za svoj petrolej od 6 dinarjev na 5.50 D.

g Brzojavne pristojbine za Češkoslovaško. Glasom odloka poštnega ministrstva se plača za brzojavke, oddane v naši državi za Češkoslovaško ob nedeljah in praznikih trikratno pristojbino.

Brzojavna poročila Demokratska stranka za uradnike.

Maribor, 17. jan. (Izv.) Za četrtek, tej seji dr. Kukovca njegov izvoljeni namestnik poslanec Reisner, ki je v uradniškem vprašanju vodil vse parlamentarne akcije in ki bo v finančnem odboru glede zboljšanja gmojnega položaja uradništva stavljal iniciativne predloge, je nezno, bo nadomestoval pri

Sredi volilne borbe.

Demokratske kandidature v Koprivnici in Zagrebu. — Invalidi in volitve. — Kaj bodo storili Madžari?

Zagreb, 17. jan. Na zborovanju demokratske okrožne organizacije je bil določen za okrožnega kandidata v koprivniško-bjelovarskem okraju dr. Milan Radančević, za njegovega namestnika pa kmet Gjuro Lubić. Nosilec liste je dosedanji poslanec Wilder.

Zagreb, 17. jan. Volilni odbor demokratske stranke je sklenil predlagati okrožni demokratski organizaciji v Zagrebu, da bodi nosilec liste v zagrebski županiji g. Milan Pribečević.

Zagreb, 17. jan. Včeraj se je vršil v

Brodu invalidski kongres, na katerem se je razpravljalo o stališču invalidov v volilnem boju. Opaža se močna struja, ki hoče, da bi invalidi in uradniki postavili skupno listo in nastopali samostojno pri volitvah in v parlamentu.

Subotica, 17. januarja. Po vsej verjetnosti bodo Madžari glasovali za radikalce, v kolikor ne nastopijo samostojno. Vodstvo madžarske stranke se je izreklo za g. Pašića. Včerajšnji »Hirap« pa napada one Madžare, ki so se izrekli za

Pašića in priporoča — Protića.

Grof Karolyi zoper madžarske imperijaliste in za prijateljstvo z Jugoslavijo.

Zborovanje madžarskih emigrantov v Beogradu.

Beograd, 17. jan. Madžarski politični emigranti so priredili predvčerajšnjim zborovanje v Novem Sadu, katerega so se vdeležili znani emigrantski voditelji Mihael Karolyi Oszkar Jaszi in Bela Linder, kakor tudi številno občinstvo iz meščanskih in delavskih krogov. V svojem govoru je grof Karolyi opozarjal na znamenja vojne, ki jih opazamo po vsem svetu. Tudi na Madžarskem se neprenehoma govori o vojni, ker so tam še vedno na krmlu ljudje, ki so l. 1914. izročili Srbiji ultimatum. Da med srbskim in madžarskim ljudstvom ni nobenega spora, je Karolyi povdarjal že l. 1914 na nekem zborovanju v Ameriki. Zaradi tega mu je madžarska vlada vtisnila pečat izdajalca. Minula vojna je bila delo madžarskih militaristov, s katerimi pa se

madžarsko ljudstvo ne da identificirati. Govornik je uverjen da je blagostanje Madžarske odvisno od prijateljskega razmerja do Jugoslavije. Madžarski politični emigranti smatrajo za svojo dolžnost, da delajo za to prijateljstvo. Na to je govoril bivši vsenč. prof. Jaszi in naglašal da je pomirjenje s Horthyjem nemogoče. Končno je podal svojo izjavo Bela Linder in povdaril, da mora prej ali pozneje zmagati na Madžarskem ljudska in nacionalna politika.

Grof Karolyi pride v Maribor.

Novi Sad, 17. jan. Grof Karolyi je odpotoval v Zagreb, kjer ostane nekoliko časa. Na to bo odšel v Maribor, da nadaljuje pisanje svojih spominov.

Oboroževanje Italije na morju.

Veliko pomnoženje vojne mornarice.

Rim, 16. jan. (Izv.) Ministrski svet se je danes bavil z vprašanjem italijanske vojne mornarice. Sklenil je, da se zgrade v letu 1923 štiri podmorniki in štiri torpedovke, l. 1924. dve lahki križarki, štiri torpedovke in štiri podmorniki, l. 1925. štiri torpedovke in štiri podmorniki, l. 1926. štiri torpedovke in štiri podmorniki, l. 1927. ena lahka križarka, štiri podmorniki in štiri torpedovke. Proračun za mornarico se zviša od 11 na 15 milijonov lir ter utrdi pristanišče v Napulju.

Aretirani komunistični voditelji zopet izpušteni.

Beograd, 17. januarja: (Izvirno.) Včeraj se je v Beogradu splošno mislilo, da se bodo nadaljevale aretacije komunistov ter da bodo ostali vsi aretiranci do volitev v zaporu. Medtem pa so bili aretirani komunisti včeraj popoldne zaslisani, kaznovani z denarnimi globami, nakar so bili vsi zopet izpušteni na svobodo. Pač pa so bili vsi ponovno opozorjeni, da se v smislu zakona o zaščiti države ne smejo organizirati in nastopati pri volitvah.

Pred imenovanjem sodnikov za upravnosodišča.

Beograd, 17. januarja: (Izvirno.) Državni svet bo imel jutri plenarno sejo, na kateri se bo razpravljalo o imenovanju sodnikov za upravna sodišča. Državni svet bo predlagal pravosodnemu ministru za državna sodišča dvojno število sodnikov in sicer za Beograd 18, Zagreb 12, Skopje, Celje in Dubrovnik po 6 članov.

Prihod avstrijskega kanclerja Seipla v Beograd.

Beograd, 17. januarja: (Izvirno.) Avstrijski pravnik poslov v Beogradu je danes posetil zunanega ministra dr. Ninčića, s katerim je dalje časa konferiral glede obiska avstrijskega kanclerja dr. Seipla v Beogradu. Na zahtev zunanega ministra, da vlada nima nič proti obisku, je avstrijski pravnik poslov izjavil, da pride Seipl dne 20. februarja v Beograd.

Dogodki v ruhrskem ozemlju.

Essen, 16. jan. (Izv.) Danes se je začelo s pripravami za rekvizicijo premogeta, ki se prične jutri, dne 17. t. m., če in

duštrici do tega časa ne pristanejo na francosko-belgijske zahteve.

Düsseldorf, 16. jan. General Denigres je danes sporočil lastnikom rudnikov, da se morajo brezpogojno ukloniti rekvizicijskim naredbam, v nasprotnem slučaju jih postavi pred izredno vojno sodišče. Zastopnikom delavstva je general ponovno zatrdil, da bo francoska vlada čuvala delavske pravice in skrbela za mir in red. Delavstvo je izjavo sprejelo brez protesta.

Konferenca o zak. za zaščito delavcev.

Beograd, 17. januarja: (Izvirno.) V ministrstvu za socialno politiko se je danes pričela konferenca o zakonu za zaščito delavcev, katere so se udeležili številni zastopniki industrijskih, trgovskih, obrtnih in delavskih zbornic. Konferenco je otvoril minister za socialno politiko Ninko Perić. Zastopniki delodajalcev so v začetku konference povdarjali potrebo i spremembe tega zakona, ker ne odgovarja našim gospodarskim meram. Protestirajo proti temu, da se ta in slični zakoni sestavljajo brez sodelovanja trgovinskega ministrstva in zastopnikov gospodarskih krogov. Zastopnik ministrstva za socialno politiko je povdarjal, da je bil zakon v naglici izdelan in sprejet v razmerah, ki niso omogočile sodelovanja gospodarskih korporacij. Pač pa se je že takrat obrnilo ministrstvo za socialno politiko na trgovinskega ministra od katerega pa ni sprejelo odgovora.

BORZA.

Curij, 17. jan. (Izv.) Sklepní tečaj. Pariz 36.35, Beograd 5.15, London 24.82, Berlin 0.03 tri osminke, Praga 14.80, Italija 26.10, Newyork 532.50; Dunaj 0.0075, žigosane krone 0.0076, Budimpešta 0.2025

ARKO LIQUEUR TRIPLE SEC!

**GUMENE PETE IN
GUMENE POTPLATE**

ceneje in trajnije so kakor usnena!
Najbolje varstvo proti vlagi i mrazu!

Najboljše in najcenejše

pa tudi najlepše blago za obleke, kakor sukno, hlačevina, volneno blago, plavina, čefir, šifon, platno, izgotovljene obleke, srajce, predpasniki, nogavice, robci, odeje itd. se dobi prvovrstno pri

L. N. Šoštarich, Maribor
Aleksandrova cesta šte. 13. 2577

Vse vrste perila za gospode in dame, kakor

Ljudmila Lackner
MARIBOR. Koroška cesta št. 31.

BERSON

gumijevi podplati in podpetniki prihranijo Vaši
obutvi nad polovico popravil. — Glavna zaloga:

Dragotin Roglič, Maribor

Koroška cesta 19. Telefon 157.

Izdelovalnica KARO-čevljev.

Montaža brezplačna. 2575

Manufakturna trgovina
FRANJO MAJER, MARIBOR

Glavni trg šte. 9

Zaloga raznovrstnega češkega sukna, ševljota in kamgarna za moške in ženske obleke, platna, perila, nogavice, sešitih odej, piroteških preprog itd. 2559

**Veletrgovina z železnino
Pinter & Lenard**

Telefon št. 282 **Maribor** Telefon št. 282

Brzjavni naslov: Pinter Maribor

V zalogi se nahaja:

Traverze, cement, železo vseh vrst, pločevina, štedilniki, žica, žičniki, pumpe, različne cevi, kovanja za zgradbo in pohištvo, kuhinjska posoda vlija in pločevinasta, kovaško, ključavničarsko in mizarstvo orodje, kose, brusni kamni in vsi v železninsko stroko spadajoči predmeti. Blagajne vseh vrst, verige domače tovarne. Postrežba točna, cene solidne! 2576

Deske za podve (Schiffboden)
600 kvadratnih metrov, odda
po ceni mizarstvo v Koroški
cesti 46. 97 5-2

**Zamenjava
stanovanja.**

Snažno stanovanje v Sodni
ulici z eno sobo in kuhinjo
se zamenja s stanovanjem z
dvema sobama in kuhinjo,
event. tudi v okolici. Naslov
pove uprava.

**Pristopajte
k Jugoslovski
Matici.**

Perilo, klobuke 2595 78-10

dožne plašče,
čevlje, gamaše, dežnike, palice, ter razno modno
in galanterijsko blago v veliki izbiri, najceneje pri
JAKOB LAN, Maribor, Glavni trg 2

Podpirajte Jugoslovensko Matico!

**Zavod za straženje in
zaklepanje v Mariboru**

prevzame

vsako vrsto straženja v mestu, na kolodvorih,
kakor tudi spremljanje železniških vozov. — Po-
jasnila v pisarni: Koroška cesta št. 15.

Najbolj varno naložite Vaše prihranke

pri

Mestni hranilnici v Mariboru

ker jamči za vloge mesto Maribor z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo, ker ima posojila vknjižena na prvem mestu na posestvih in hišah in ima največjo in najlepšo palačo v Mariboru. — MESTNA HRANILNICA je pupilarno varen denarni zavod, pri katerem nalagajo sirotinski denar sodišča: Maribor, Gornja Radgona, Murska Sobota in Dolnja Lendava. Istotako tudi morebitne pologe okrajnih glavarstev. Hranilnica podpira s posojili zlasti kmetstvo in male obrtnike proti jako nizkim obrestim in si je pridobila med ljudstvom toliko zaupanja, da so hranilne vloge v času od prevrata narastle od 38.000.000.— na 75.000.000.— kron.

Od 1. januarja dalje bode obrestovala vloge po 5%, večje in stalnejše pa po dogovoru tudi višje. 2574 6-5

Mala oznanila

Sprejmo se kavarniška kuharica. Kje, se izve v upravi lista. 108 3-1

Star gospod išče, poštene služkinjo od 16 let naprej. Sirola ima prednost. Ponudbo na oglašni zavod Ivo Susnik, Maribor, Slovenska ulica 15.

Išče se učenec za pekarsko obrt. Učna doba 3 leta z vo oskrbo. Učenec mora imeti najmanj 16 let in dobra sprave. Obrniti se je na Vekoslava Kralj, pekarna v Belincih, Prekmurje. 110 4-1

Pozor! Na prodaj: Zimski ženski plašč, lahka obleka, tri bluze, krilo, muf in kožuhan. Na ogled vsak dan v Samostanski ulici šte. 13. 107 3-1

Zamenjam lepo stanovanje, obstoječe iz ene sobe in kuhinje za dve sobi ali enako. Wilsonova ulica 11, levo. 109

Higijenična brivnica se vsem priporoča. Prvovrstna postrežba. Vjekoslav Gjurin, Jurčičeva ulica 9. 1850

Zelo lep kimono, primerne plesne obleke, kostumi za maske, bluze, traki, lakasti čevlji, pozlačeni in barvani plesni čevlji, nov klak, fina salonska obleka, moški čevlji, zelo lep simski plašč (se predvzno blago) ter različne stvari, vse po ceni. Gankarjeva ulica (Raisarjeva) št. 2, U. nestr., na levo vrata 8. 97 2-8

Jadranska banka Beograd

Delniška glavica: Din. 60 milijonov. Rez. glavica: Din. 30 milijonov.

PODRUZNICE:

Bled
Cavtat
Celle
Dubrovnik
Hercegnovi
Jelsa

Jesenice
Korčula
Kotor
Kranj
Ljubljana
Maribor
Metković

Prevalje
Sarajevo
Split
Sibenik
Tržič
Zagreb

Amerikanski oddelek. Naslov za brzolave: JADRANSKA

Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.

FRANK SAKSER STATE BANK: Cortlandt Street 82, New-York City.

BANKO YUGOSLAVO DE CHILE: Valparaiso, Antofogasta, Punta

Arenas, Puerto Natalos, Porvenir.